

EUGEN JEBELEANU: „Povestea broscuței festoase”

Adresându-se micilor cititori, Eugen Jelebeanu îi invită să se „joace” cu el. Plin de încredere, narează întâmplări hazăle născute din poveștile zămbite. Viziunile acestea apar în mod neobișnuit în bucată „Povestea unei broscuțe festoase”. Broscuța încrezută nu urmează poveștile mamei ei, vrea să dovedească tuturor că este de îndrăzneală și poartă pe umerii ei un sac de îndrăzneală și poartă pe umerii ei un sac de îndrăzneală...

Mihai BOTEZ: „O întâmplare în munți”

Recentul volum de nuvele al lui Nicolae Jianu confirmă predilecția prozatorului pentru conflictele etice încordate. Nucleul de mai mare înțelegere „O întâmplare în munți” e povestea unei iubiri străbătută de accente dramatice. Tânărul Pavel Grui — venit pe șantierul hidrocentralei de la Argeș — se îndrăgostește de Stefana, soția unui individ meschin și brutal. El reușește să o smulgă în cele din urmă din universul mizer al acestei căsnicii sufocante. Premiza poveștii oferă prilejul confruntării unor principii morale opuse, iar optica nouă asupra dragostei și vicii de familie își afirmă cu putere superioritatea. Scriitorul a știut să găsească un material de cea mai interesantă dar ne-am fi așteptat să-l exploreze mai minuțios. În „O întâmplare în munți” abundența faptelor compensează sensul unitar, material fine să poarteză foarte mult, amănunțit înțelegerea datelor trimisibile. Fisa biografică pe care N. Jianu i-o face personajului central — Pavel Grui — rămâne prea puțin elucidată. Pictorial — deși intervine mereu de parcă — este o operă ilustrată, fără să contribuie la evoluția caracterului etic. Remarcat încă

Tudor ROTARU: „Sfat în cumpăna nopții”

Volumul e o încercare de roman istoric în centrul căruiu s-a epusodul detronării lui Petru Aron și înscădării la domnie a lui Ștefan cel Mare. Lunga naratiune face vizibile ecourile unor scrieri celebre și lecturile autorului se pot detecta cu ușurință. Rompător prin, cavalerul polonez care, îndrăgostit de pămintul Moldovei, în armură și cu tot dechisul, se luptă prin codri cu propriile lui închipiri, — aminteste foarte direct de Don Quixote. Iuliu Arbore este un fel de Eminentul Cenușe, preluându-l cu conștientă din umbră alăsterele plătite ale Molotov, în același timp hauduc, parat, sau dintr-o țară 99 de intelectuali și cetățeni slujite a „Sarmarandei”, se adaptează ca Monte-Cristo într-o înmășă peșteră de lângă Marea Neagră, peșteră plină, printre altele, de bibliotecă și comori, de lei și leoparzi (paradoxi) pe care Iuliu îl înduștește, la nevoie, asupra dușmanilor. Autorul apelează și la tehnica romanului polițist înțind, cu

M. UNGUREANU: „Viața uniunii scriitorilor”

În cadrul acordului dintre Uniunea Scriitorilor din R.P.R. și Uniunea Scriitorilor din Uniunea Sovietică, în încheierea se află o delegație de scriitori sovietici condusă de Petrus Bravla, prezidat de Uniunii Scriitorilor din R.S.S. Bielorussia și secretar al Uniunii Scriitorilor din U.R.S.S. Din delegație fac parte A. G. Demetiev, critic literar, redactor șef al revistei Novii Mir, Justina Martikovic, redactor șef al revistei Zvezdočica și al Uniunii Scriitorilor din R.S.S. Lituania și Ludmila Hivera.

„Vara otlenilor”

Prozatorul din Dacia Roda Popescu revine în volumul acesta al revistei „alba” cu o nouă broșură de eseuri intitulată „Vara otlenilor”, esențială și plină de interes artistic a mediului cultural românesc în perioada de tranziție de la comunism la democrație. Într-o abordare originală și interesantă, autorul explorează în mod detaliat și critic starea de spirit a societății românești în această perioadă. Textul este scris într-un stil clar și accesibil, cu o bogată varietate de imagini și metafore. Este o lucrare care merită citită de toți cei interesați de evoluția culturală și socială a țării noastre.

Rebreanu necunoscut

Sau titlu din Rebreanu, „Lăcomia” (1918) publică o pagină în care autorul explorează în mod critic starea de spirit a societății românești în perioada de tranziție de la comunism la democrație. Într-o abordare originală și interesantă, autorul explorează în mod detaliat și critic starea de spirit a societății românești în această perioadă. Textul este scris într-un stil clar și accesibil, cu o bogată varietate de imagini și metafore. Este o lucrare care merită citită de toți cei interesați de evoluția culturală și socială a țării noastre.

Lirica erotică

Articolul cu același titlu (apărut în numărul 418) este o analiză a liricii erotice din operele lui Liviu Rebreanu. Autorul explorează în mod critic starea de spirit a societății românești în perioada de tranziție de la comunism la democrație. Într-o abordare originală și interesantă, autorul explorează în mod detaliat și critic starea de spirit a societății românești în această perioadă. Textul este scris într-un stil clar și accesibil, cu o bogată varietate de imagini și metafore. Este o lucrare care merită citită de toți cei interesați de evoluția culturală și socială a țării noastre.

O cronică substanțială

Semnalăm în paginile revistei Contemporanul (418) o lucrare deosebit de interesantă și substanțială: cronică literară semnată de N. Mădăraș care analizează recentul volum din Biblioteca pentru toți al poetului Nina Cassian, „Declarație patetică”. Cronică literară — Luce și oile poeziei. Comentariu sugestiv, e atât la vârstă, cât și la conținut, și este o contribuție importantă la cunoașterea și aprecierea operei poetice a lui Nina Cassian. Este o lucrare care merită citită de toți cei interesați de evoluția culturală și socială a țării noastre.

CRONICA LITERARĂ

Asa cum sugerează și titlul, este vorba de Nina Cassian, plină de încredere, narează întâmplări hazăle născute din poveștile zămbite. Viziunile acestea apar în mod neobișnuit în bucată „Povestea unei broscuțe festoase”. Broscuța încrezută nu urmează poveștile mamei ei, vrea să dovedească tuturor că este de îndrăzneală și poartă pe umerii ei un sac de îndrăzneală și poartă pe umerii ei un sac de îndrăzneală...

CRONICA LITERARĂ

Asa cum sugerează și titlul, este vorba de Nina Cassian, plină de încredere, narează întâmplări hazăle născute din poveștile zămbite. Viziunile acestea apar în mod neobișnuit în bucată „Povestea unei broscuțe festoase”. Broscuța încrezută nu urmează poveștile mamei ei, vrea să dovedească tuturor că este de îndrăzneală și poartă pe umerii ei un sac de îndrăzneală și poartă pe umerii ei un sac de îndrăzneală...

CRONICA LITERARĂ

Asa cum sugerează și titlul, este vorba de Nina Cassian, plină de încredere, narează întâmplări hazăle născute din poveștile zămbite. Viziunile acestea apar în mod neobișnuit în bucată „Povestea unei broscuțe festoase”. Broscuța încrezută nu urmează poveștile mamei ei, vrea să dovedească tuturor că este de îndrăzneală și poartă pe umerii ei un sac de îndrăzneală și poartă pe umerii ei un sac de îndrăzneală...

CRONICA LITERARĂ

Asa cum sugerează și titlul, este vorba de Nina Cassian, plină de încredere, narează întâmplări hazăle născute din poveștile zămbite. Viziunile acestea apar în mod neobișnuit în bucată „Povestea unei broscuțe festoase”. Broscuța încrezută nu urmează poveștile mamei ei, vrea să dovedească tuturor că este de îndrăzneală și poartă pe umerii ei un sac de îndrăzneală și poartă pe umerii ei un sac de îndrăzneală...

alba
să ne facem daruri
PAGINA 2

CRONICA LITERARĂ
Asa cum sugerează și titlul, este vorba de Nina Cassian, plină de încredere, narează întâmplări hazăle născute din poveștile zămbite. Viziunile acestea apar în mod neobișnuit în bucată „Povestea unei broscuțe festoase”. Broscuța încrezută nu urmează poveștile mamei ei, vrea să dovedească tuturor că este de îndrăzneală și poartă pe umerii ei un sac de îndrăzneală și poartă pe umerii ei un sac de îndrăzneală...

CRONICA LITERARĂ
Asa cum sugerează și titlul, este vorba de Nina Cassian, plină de încredere, narează întâmplări hazăle născute din poveștile zămbite. Viziunile acestea apar în mod neobișnuit în bucată „Povestea unei broscuțe festoase”. Broscuța încrezută nu urmează poveștile mamei ei, vrea să dovedească tuturor că este de îndrăzneală și poartă pe umerii ei un sac de îndrăzneală și poartă pe umerii ei un sac de îndrăzneală...

CRONICA LITERARĂ
Asa cum sugerează și titlul, este vorba de Nina Cassian, plină de încredere, narează întâmplări hazăle născute din poveștile zămbite. Viziunile acestea apar în mod neobișnuit în bucată „Povestea unei broscuțe festoase”. Broscuța încrezută nu urmează poveștile mamei ei, vrea să dovedească tuturor că este de îndrăzneală și poartă pe umerii ei un sac de îndrăzneală și poartă pe umerii ei un sac de îndrăzneală...

REVISTA DE FOLCLORE
Nr. 1-2/1983
CRONICAR

REVISTA REVISTELOR
Întinutul număr al „Revistei de folclor” acordă, ca și până acum, un spațiu cuprinzător problemelor folclorului contemporan. Pe această linie revista însumează cercetările lui G. Habenițchi („Tot pe vale și pe grani”, M. Kahane („Doina din Olteina subcarpatică”), G. Costea („Locul jocului leucoceros în repertoriul contemporan de dansuri populare”), A. Bucșan („Dialecte și aspecte stilistice în corografia noastră populară”), Ultimul studiu încearcă să sintetizeze și să clasifice a jocului românesc pe temeuri stilistice. Metoda autorului — pe urmele lui I. Donat — este aceea de a compara artele geografice cu cele antropologice prezumând astfel interesante concluzii pentru istoria culturii unui ținut.

SZEMLÉR FERENC

NOAPTE CONSTANȚEANĂ

Ca o femeie după scaldă, proaspăt amirosind încă-a săpun, dormind pe marginea unui bazin albastru, se odihnește-n somnul ei, Constanța culcată lângă apa golului. Și valurile- ușor le mișcă vara, și diguri string amurgul lin în braje de piatră. Împrejur, un clipăcăt de undă blînde care răcoresc frumosul trup culcat. Către lumini, spre răsărit, clipește ochiul așor al farurilor. Oriacă au privit, nocturnul peisaj le mai incintă, și zorii îi salută c-un suris de fiecare dată. Cu o dulce suflare bate vîntul către mal, zbîrlind pieptănătura plantelor de pe falează. Uneori se urcă spre ceruri fumul fabricilor, fumul vapoarelor în radă ancorate vremelnice. Șuieră semnale, se aude odgoane scriștînd — și duduitul mașinilor urmează. Ca și cînd deodată s-a sfîrșit cu tihna, grabnic pornește lumea. Și ne-am aștepta ca să vedem cum sare în picioare femeia ce dormea pe malul apei, ducîndu-se la muncă, mîndră, n-zori.

SCHIȚĂ

Azi a plouat, pînă spre șase, dar raze — pensuli de metal — (către apus se luminase!) în raș tiviră nari de voal veniți ca dintr-un alt tărîm, c-o pensulă ori cu o pană s-au ogîndit pe caldarîm în albăstrui de gențiană.

De parcă mina ce-ar picta nici n-ar nutri alt gînd vreodată decît să dea în pinza sa și efemerului durată. Și deși peste un minut decorul colorat dispare, în veci durează ce-am văzut, în mine-i sculptorul soare.

A fost o schiță, doar atît, o stradă, o casă, o grădină, și umbrele au coborît peste decor ca o cortină. Mai tare decît umbra fu culoarea darnic-aurie. Fugara clipă — vezi și tu — prin mișca într-o vechie.

PELUZĂ

Adie pe fereastră blindul suflă al Mării Negre. Și prîlung oftează copacii în fața eșei, uade numai cu cîțiva ani în urmă praful doar se ridică-n bătaia razelor. N-oi am sădit verdeață pe atunci și iarbă în peluze de smarald. În locul micilor sahare, azi havuzuri cu perdelele de bură stau apărîndu-și frageda verdeață. Se infioară iarba. Vîntul bate și-ntoarce către cer și reverie cînd fața mată-a ierbei și cînd fața lucioasă. Ce frumos e! Mă gîndesc. Și-apoi: — Cit de puternic este omul, care-a creat grădine, paradisuri, în locul moartelor pustiuri, care azi dărimă singeroasele domnii ale tiranilor și rupe lanțurile ce-ncătușau pe muncitori. Și pune, în fine, capăt oprîmării. Căci, fără-această luptă nu ar prinde nici iarba, și nici apa n-ar hrăni-o; sălbaticul pustiu ar umple lumea și-ar dispărea și omul!... Ce frumoasă peluză și ce briză adie, a mării, victorioasă, blîndă răsufare!

În romînește de VERONICA PORUMBACU

negostina

Asta a-ncăput îndată după terminarea războiului. Pe la sfîrșitul lui iunie și iulie și pe urmă toată toamna aceea pînă în iarnă, bărbați tineri și bătrîni, betegii și teleri, sau numai crezîndu-se teleri, mai îmbătrîniți cu un an sau doi de cum plecaseră și alții îmbătrîniți de-a binelea, de nerecunoscut, începură să se întoarcă și se întoarseră meru de prin spitale și lagăre, din orașe și saie străine, aflate la capătul lumii, aducînd cu ei un fel nou de viață, o sete și-o foame alt de arzătoare de muncă încît ieșeau la cîmp cu noaptea-n ochi și se întorceau cu ea-n spate. Ce era însă mai neaomenit — pentru că foame de muncă, de pămînt și de îndestulare aușeră și-nainte — îi chinuia o nevoie și mai mare de primenie, și peste toate, ca și cum scăpaseră dintr-o mîștoitoare uscăciune și singurătate, îi bîntuia setea mîngîierilor de femeie și ei înșiși deveniseră mai tandri, mai nepotolți și hămeși în mîngierii. Pe unde umblaseră, prin lumea largă plină de ispite și moarte pe unde-i purtase războiul, cunoscură tot felul de femei — și unii din ei, cei mai tineri și mai norocoși — gustaseră cîte puțin, din fugă, farmecul îmbrășișărilor străine, rîmînd cu inima friptă, cu toamna și setea nepotolite, bîntuiri ca de-o secetă albă care cade pe neașteptate, înînd luni de zile și pirjolește un întreg țînt. Așa se face că ochii mulțora dintre ei, torturați încă de explozii, sîrme ghîmpate și lagăre de concentrație, biciuiri de spaîma timpului care-i gonise din urmă și-i trecuse dincolo de pragul morții, începură să fie orbiți sau vrăjiți, nu mai știu nici ei, de ochii, de chipul și de trupul Negostinei lui Crîngas, fîntinarul, sau al Negostinei Caragiu (după numele ei de fată), pentru că fîntinarul nu mai trăia. Rămăseseră numai fîntînile de pe urma lui (străjînd răscurile de drumuri), unele risipite și ele, cu ghidurile sfărîmate, putrezițe, topite-n pămînt și prezența Negostinei — care-i ului pe toți de cum se întoarseră, regăsînd-o mai proaspătă și mai frumoasă, ca și cum moartea fîntinarului și războiul nici n-ar fi existat și timpul cu marile lui nenorociri și blesteme ar fi trecut pe lângă ea fără s-o atingă. Sau poate că timpul îi lăsa prea crud pe unii din ei și de aceea așteptau, așteptau și așteptau și nu știu bine ce și pornirea lor către ea era încercărea și de fapt c-o găsiseră singură și mai frumoasă încă, și fîntinarul acela norocos, cel mai chipșă lăcău din sat, nu le mai stătea în gît ca un os de pește. Cel

puțin doi dintre ei — cei mai aprigi, Octav Parasca și Ghiță Șîndrilaru — îi simțiseră tot timpul, înainte de război, ca un os de pește în gît și mai rău încă. Păziseră înaintea lui cărările Negostinei, întinzîndu-i capcane și lațuri s-o prindă dar el se dovedise mai norocos. Poate pentru că era mai îndrăzneț, mai stăruitor și mai pătimaș, cu-rați toate drumurile și le-o sula de sub nas. Nici nu băgara de seamă. Se treziră cu vătăjeii călări prin sat, poțîrî la nunță și cîțiva din ei — putea să fie Octav Parasca, cum tot atîl de bine Ghiță Șîndrilaru, sau oricare altul — cei mai înverșunați, considerîndu-se rîșinați și nedreptățiți, îi trimiseră-vorbă mirelui (sau îi dădură de-înțeleș-direct) „să-și păzească spinarea”. Mi-rele rise și le înapoie vorba că „nu-i pasă”. Și nu-i pasă. „Nu-ți pasă? O să-ți facem ceva de care-o să-ți pese”. Dar nu-i făcuseră. „Numai o dată. O singură dată” — își dorea fiecare. Erau nebuni, furioși și nepotolci și nu izbuti nici unul. Sau cel puțin nu se știu, nu se află nîșă pînă la război, și fîntinarul se că-răbăni cu tot calabalacul pe deal, în murgema satului, în pădure și-și dură casa acolo, izolat de toți și de toate, să-și apere fericierea. Lucra ca un a-pucaș, ziua și noaptea, gol pînă la briu, ars de soare și se spune că Negostina venea cu mîncarea și el se așeza acolo lîngă pămîntul răscolit de hîrleț, o lua pe gîunchi și, cu ea în brațe, minca. În miezul verii săpă fîntina din ogră-dă. Coborî în pămînt trei stînjini, prînzînd în pumii lui uriași vina de apa rece ca gheața și, strigînd la ea-meni să-l tragă afară, la lumină, îi înlîșe Negostinei apă meincăpă. Ne-gostina își scuturîdă fața în palmele lui (mai mult sărutîndu-i palmele, pentru că apa aproape se scursesese) și oamenii îi spusese fîntînii, „fîntina Negostinei”. Apoi venîd războiul și ei plecără odată cu Crîngas. Uitară de apa rece și limpede din fîntina Negostinei, dar pe Negostina n-o uitară, alungă-ți poate și nimicită, doar în scurtele cli-pe de dragoste terelită prin pături străine. Pînă se întoarseră, însetoși și flămînzii ca la plecare — și-o găsîră și mai frumoasă, și mai proaspătă și pe deasupra singură, de capul ei. Cel puțin așa gîndiră la-ncăput. Și se gîndiră alt de porni și de obsesii la asta, că se treziră unul după altul că-zînd pradă unei molime. Căci o molimă deveni, întinzîndu-se atî de repede de la unul la altul, că celelalte femei îm-bătrîniră parcă deodată, se usiră și nu mai avură nici un preț în ochii lor.

Sau, mai bine spus, sfîrșiră prin a că-păta preț numai prin frumusețea Ne-gostinei, ca o grădînă închisă, un izvor pătî în dogoarea amiezii. O visau și-n somn, se gîndeau cu ochii deschiși la ea și-i apuca amețea. Și ame-țîli, umblau în jurul ei cum umblă o haită de cîini pe gheață, fiecare nădă-duînd să apuce el primul să se gîduire pe lîngă ea. Dar se izbeau de-o împotrivire rece ca de stîncă și asta-i înfîrta și mai rău, pentru că se-ntor-seșeră din război și erau obișnuși să nu le reziste nimic, spunîndu-și, tot mai convinși și mai furioși, că cineva trebuie să fie. Cineva trebuie să se fi opoșit în culcușul caid. Crîngas, fîntinarul, murise către sfîrșitul anului '943 sau începutul anului 1944, în iarnă, nu se știa bine cum și unde. Se spunea că refuzase să lupie sau așa ceva, nu se știa. Ci-tavea îl văzuse dezbrăcat de veston, cu capela pe cap, dus de un locotenent, cu pistolul în spate, dar nu se știa bine și Negostina nu povestea nimic. Sau dacă nu fusese împușcat, rămăsesse undeva înghețat și nu se mai ridicase, și stăsesse lupii, pentru că, dacă ar fi rămas în viață, ori pe unde ar fi fost, trecea prin loc și apă și se-ntorcea. Nu era el omul să nu se întoarcă la o femeie ca Negostina. Unii o făcuseră, se-ntimplaseră și din astea, războiul e război, dar Crîngas, — cit și cum o iubea — nu era omul să nu se întoarcă, și Negostina, care i băuse apă din pumii, femeia care să trăiască singură, fără bărbat, între a-lășe bărbat care roiau în jurul ei și care nu așteptau, fiecare în parte, decît un semn, o chemare. Așa gîndeau ma-joritatea dintre ei (sau în tot cazul destui) și se-ntrebu, cine-i ăla? De ce nu o dă la iveală, cînd ar fi o față și-o ambieție groază pentru fiecare să poată spune: eu! Și cine-ar fi ăla care-ar putea rezista la urma urmelor, dacă ar putea și i s-ar ivi ocazia? Numai o dată s-o vezi mergînd lîngă țîpe pe drum, pătînd prin colb — cu picioarele acelea subțiri de că-prioară, poate prea fragile la glez-nă dar care se înalță rotunjindu-se-n solduri — și într-în boală cîinească. Numai o dată să-și oprească ochii pe țîpe și nu te mai poți uita la alte fe-me, să-ți facă ele și descîntece.

desen de NICĂ PETRE

Negostina apărea rar în sat și-ataunci trecea ca-ntr-o fugă, urmărită de toate privirile, hăituită. Cobora și trecea ca o ciută, cu privirile ascuțite, atente, cu capul sus, încordată, mișca-tă de privirile care se furiau după ea, învăluită ca-ntr-un aer fierbinte, un aer atît de mistuitor c-o gonea me-reu din urmă, o gonea la deal, la ră-coare și singurătate. Habar n-avea ce se petrece în sat, închisă în ea, împe-trită într-o lume în care nu pătrundea nimic și din care nu venea nimic, ca-ntr-un cerc de spaîm și apărare. Și asta-i înnebunea cel mai mult și-i înnebuni atît, pînă ce cîțiva mai inver-

dreptul la ei, țără să mai fînă seama de nimic și le spuse că-n casă nu-i nimeni. „Să mor! Să chiorăsc!” se jură el. „Te-a cumpărat ea să nu spui!” — se băgară în el ceilalți și-l traseră de-a-colo. Plecară. „Ti-a spus că te primește și pe țîne la noaptea, numai să nu-i descoperi țîna.”

„Să mor! Să chiorăsc, o țînea una și bună Octav. Să nu mai ajung pînă acasă.”

„Jură-te pe Negostina — îl atîră Ghiță Șîndrilaru. Jură-le să n-ajungi să pui niciodată mina pe ea.”

„Mă jur. Să n-ajung să pun nicio-dată mina pe ea! Să n-ajung s-o văd! Să-mi sece ochii! Să mi se usuce mîinile! Să nu mai ajung să mă ur-nesc de aici!”

„Bine. Trebuie să-l credem” — de-clară Șîndrilaru. „În cazul ăsta în-seamnă să nu credem în ce-am văzut noi — se aprinsă atîl. Doar n-am dat în orbul gînilor?”

„Ba om fi dat.”

„Cum să fi dat mă?” — se zburli, culmea! chiar Octav.

Se oprî locului, galben de furie, se uită la ei, și-ncăpu să bată cu palmele peste coapse.

„L-am văzut cu ochii mei, în cer-dac, doar nu s-vrăji.”

„O fi, mai știu. O fi și farmazoan — spuse Șîndrilaru. Să venim la noaptea și să-l luăm cu noi și pe dascăl. L-am lua pe popă, da-i prea bătrîn, u-o să vină.”

În a doua noapte, nu se-ntimplă nimic, dar în a treia apăru. Nu mai era nici o înșelătorie. Îi văzură pe amîndoi ieșînd și ea îl țînea de umăr.

Se oprî ca niște umbre neclintite, lipite una de alta în dreptul unui stîlp, uitîndu-se către pădure și pe neaștep-tate, în liniștea nopții, se auzi gea-mătul ei șcîncit și ușor ca de căprioară și zgônolul umrî șarîit.

Atunci-cineva șopti printre dinți o înjurătură urîă adusă de pe front și ei tresăriră cu toții, ca la o comandă și se deșășurară autonjît în dispo-zitiv de luptă.

Auziră țîpătul ei sfîșietor și prelung, ca de-țiară rînilă și-l văzură pe el facînd un pas înainte. Se temură să nu fie harnat și se oprî cu gîturile jepene în întuneric, uscate dintr-o dată și el înalță un pas și încă un pas, venînd în întîmpinarea lor și pe neaștep-tate, ca și cum l-ar fi atîns o rafală de mitralieră, se cîlînă gata, să cadă și ridică brațele.

Era Ion Crîngas, fîntinarul.

Negostina bocî și se aruncă înaintea lui, între ei, mai frumoasă ca niciodată, cu ochii lucioși ca în friguri, plini de lacrimi și, frîngîndu-și mîinile, le spuse cîte făcuse după ce nemții fugi-seră din sat și războiul se-ndepărtase și cî-n se făcuse după război, în tot timpul cit ei o hăitau și-o pîndeau, să-l ajute să înțeleagă, dar el nu-ște-legea nimic și se pierdea și ea lîngă el.

Reușise să fugă de sub escor-tă și țîria, din primăvara lui 1944, zidit între pereți. Intrară în casă țețuți, una — după altul și se-ugroziră cînd îl văzură pe fîntinar la față, ochii lui tulburi, aproape albi și-țîța care nu mai simțise soa-rele de ani de zile. Văzură peretele zidit înăuntru camerei, răsulătoarea prin pod pe unde ieșea noaptea la aer, și cobora afară, pe prispă, sprijînt de Negostina (pentru că încetase să mai vadă bine) și, ce era mai îngro-zitor, ve-i înnebini de-a binelea, și-l-rușină pentru toate gîndurile lor, fu în-țelegerea fulgerătoare că omul trăise în tot timpul acesta ghemuit ca o sălbăticiune în întuneric, prins în cap-cana aceea în care intrase singur, bu-ninat numai de prezența caldă și ocrotitoare a Negostinei, ca-ntr-un no-mînit, fără ieșire, hățuit pînă la pierderea minții de spaîma că, odată întunericul lui descoperiț și dat în lățuri, va fi arestat și executat, trimis în întunericul celălalt, fără întoarcere.

Trecură două săptămîni de la întîn-plare și el încă tot mai aștepta să vină să-l-ia, să-l pună la zid și cu toate că el toți, zguduți de asta, încetară să se mai gîndească la Negostina ca pînă atunci, nu încetară s-o iubească mai departe și-o iubiră și mai mult, dar într-altfel.

O văzură apoi întorcîndu-se, dispă-rînd și lăsînd ușa deschisă în urmă și pe Octav intrînd după ea. Apoi, ce se-ntimplă le curmă de tot răsufle-rea și-i buimăci din nou. Octav ieși glonț, roșu ca focul, parcă primise o căldare cu uncrop în cap, alergă de-a

(Urmare din pagina 1)

pe suprafețe îndiguite cu hîrlețul, înspirase acele păreri că terenurile sinis-trate nu pot rezista culturilor continui și intensive și că, în eventualitatea salvării definitive a acestor terenuri, ele ar trebui lăsate din cînd în cînd să se odihnească, pentru a nu succomba ca maratonistul legendar după anun-țarea victoriei.

În decurs de aproape 50 de ani, lu-crările fragmentare de îndiguire a Du-nării, inițiate la începutul secolului, pușeră cu greu, în condițiile sociale slute, să scoată la iveală vreo 61.000 de hectare. Specialiștii de azi, filînd tradiția încercărilor unor oameni de știință reputați, care-și începură ex-perimentele de fertilizare a luncii înainte de primul război mondial, — își deșășoară planurile în ambianța unor posibilități maxime oferite de agri-cultura socialistă, în care tehnica mo-

dernă a construcțiilor de hidroamelio-rații e aplicată generos și cu eficiență.

Nașterea pămîntului acolo unde nu era, are în vedere crearea unui teren arabil de 430.000 de hectare din totalul suprafeței de luncă de 573.850 — și-i rememoram cititorului datele comuni-cate recent în presă, că din cele 300.000 de hectare prevăzute în prima etapă, cea mai mare parte au fost scoase la iveală — și nu departe de podul Fe-tești — Cernavodă, la gospodăria din Pietriou, hectarul de luncă a dat o recoltă de 10.000 de kg porumb bo-abă, ceea ce, comparativ cu — hai să zicem — mia de kilograme la hec-tar obținută altădată de țîranul individual din zona de cîmp, este o cifră conclu-dentă.

Geografia de șantier de pe întinde-rea luncii Dunării deșășoară, în fața călătorului de pe fluviu, terasamentele digurilor care adăpostesc rețele savante de descări, delîrșii și irigații, anga-

jate într-un sistem vast și complex de fertilizare continuă; printre forturile industriale care punctează malul Du-nării, cele două combinate noi de la Turnu-Măgurele și de la Călărași, unul de îngrășăminte chimice, celălalt de celuloză — ilustrează două din momen-tele istorice cele mai proaspete ale construcțiilor moderne de pe traseul-re-generat al luncii.

Cele două orașe de cîmpie sînt redi-mensionate, atît economic cit și edilitar, marcîndu-și intrarea rapidă în ambianța industrializării țării și prin apariția unei lumi muncitorești proaspete, ti-nere, care-și însușește, în școlile des-chise în jurul combinatei, o cultură tehnică, de profesie, pe măsura exigen-țelor celor două uzine chimice moder-ne, precum și o conduită socială ac-tivă și creatoare, care respinge „lenea filozofardă”, etalată atîta vreme de eșuați țrgurilor de luncă de odinio-ară. După cum, fostele sale de lut par-

curg țîngimea luncii într-o cu totul altă înfășurare, evidentă și unei priviri su-mare, în construcția caselor și a sco-lilor noi, în peisajul complex al gos-podăriilor colective, dintre care o seamă sînt veritabilele uzine agricole, cu viguroase radiații de mîncă spre iri-gațiile mecanizate de pe noile tere-nuri. Să-amințim numai desășele băragă-nene și dobrogene cate mărginesc, de o parte și de alta, „Insula Borcei” și „Insula Brăilei”.

Se deășvîrșește un țîrm de luncă potrivit și cu viitoarea circulație navală fluvială întensă, pe care lucrările de la Portile de Fier o vor lansa o dată cu noile energii de luncă.

Arcelele industriale al Carpaților i se adaugă arcul în plină vibrație al con-strucțiilor de pe luncă deșășoară în-tre platourile Mehedinților și Mare.

Ștefan BĂNULESCU

la marginea cîmpiei

PRESA LITERARĂ ȘI

DIN DEZBATERILE PLENAREI LĂRGITE A COMITETULUI

AL. I. ȘTEFANESCU

Referatul — a spus vorbitorul — mi s-a părut amplu, analitic, având multe referințe concrete, spre deosebire de alte referate. Mi s-a părut că sistematizează problemele, precizând și aspectele negative cu care avem de luptat în poezie, proză, critică. Remarcând că reviste trebuie să ducă, între altele, o luptă împotriva infiltrației în paginile lor a poeziilor slabe, vorbitorul a analizat mai îndepărtate sarcinile ce le revin în sectorul prozei și criticii. Tematică minoră, cultivarea bizarului și senzaționalului, pe de o parte, iar pe de altă parte tendințele schematice, idilice, în proză, trebuie combătute cu fermitate. Totodată, Al. I. Ștefănescu s-a ocupat și de problemele reportajului literar, mai puțin supus unei analize minuțioase în referat. Astfel, el a precizat că reportajele care apar în presa literară sunt semnate nu numai de tinerii ei și de scriitorii ca G. Calinescu, Geo Bogza ș.a.; sectorul de reportaj rămâne totuși dator cititorilor cu o mai nuanțată reflectare a vieții. Vorbitorul a mai arătat că dramaturgia și sectorul de traduceri s-au aflat mai puțin în atenția referatului, ca domenii de sine stătătoare. Analizând succesele și lipsurile semnalate de referat, Al. I. Ștefănescu a observat că imaginea asupra prozei, mai ales cea a tinerilor, este reflectată după opinia sa incomplet. O insuficiență obiectivă în aprecierea complexă a fenomenului, a spus vorbitorul, se face simțită și în ce privește sectorul de critică, și în continuare a dat exemple de recidivă a spiritului apologetic.

În continuare, vorbitorul s-a ocupat de munca secției de proză a „Gazetei literare” cu colaboratorii. El a apreciat că, uneori, proza publicată în revistă atacă aspecte periferice, fenomene minore, iar alții bizarul, senzaționalul este solicitat să acopere puținătatea mesajului ideologic al lucrării respective sau, dimpotrivă, să escamoteze acest mesaj, scriitorul având mai multă încredere în asemenea artificii decât în sensul adinc al povestirii, pentru a-i interesa pe cititorii sau redactorii. Dar și proza idilică, roză, care, și ea, mai apare în coloanele revistei, face un prost serviciu literaturii noastre. Vorbitorul a insistat pe larg în legătură cu acest aspect, asupra unui fragment de roman semnat de Costache Anton. Dacă redactorii și conducătorii revistelor sunt chemați să vegheze la calitatea literaturii pe care o publică, nu e mai puțin adevărat că, în același timp, trebuie să reziste cu fermitate și presiunilor neprincipiale pe care unii scriitori, deosebit de activi în această direcție, le fac asupra redacțiilor, susținându-le și lucrările slabe. În cuvântul său, Al. I. Ștefănescu a făcut și propuneri privind o mai bună organizare a muncii secției de proză și reportaj de la „Gazeta literară”. A cerut, de asemenea, să se facă analize periodice publicațiilor literare, cu concursul scriitorilor și criticilor din afara redacției, să se continue schimbările de experiență (din exemplu discuțiile care au avut loc între „Tribuna”, și „Gazeta literară”) etc. Totodată a făcut propuneri în legătură cu activitatea comitetului de redacție, for conducător care trebuie să se intereseze nu numai de problemele muncii operative, ci și să se întindă pentru a discuta lucruri mai generale: profilul revistei, obiectivele de urmărit pe un timp mai îndelungat, stilul de muncă etc. O condiție pentru a munci bine, a încheiat vorbitorul, este aceea de a avea obiective clare, nu numai sub forma lor teoretică, generală ci desfășurată în timp, pe perioade mai scurte, detaliate pe probleme, pe secții redacționale, până la ultimul redactor.

RADU BOUREANU

În scurta sa intervenție, tovarășul Radu Bouréanu, apreciind premisele juste puse de acest referat pentru o discuție cu caracter rodnic, a observat totuși neglijarea unor scriitori destul de activi în presă, pe care referatul nu i-a citat.

În continuare, vorbitorul a făcut observații privitoare la poezie și critică, remarcând faptul că în aceste sectoare activează un număr apreciazabil de scriitori ale căror lucrări merită toată atenția presei literare. El a pledat pentru o sistematică analiză în presa literară, a fenomenului literar actual, în toate implicațiile lui.

MARIA BANUȘ

„Am citit cu mult interes acest referat, a spus vorbitorul, care mi s-a părut serios în ambianța lui, bine informat, documentat și bine axat pe problemele centrale ale literaturii noastre de astăzi, în spiritul principiilor de nezdruccinat ale partidului nostru, ale realismului socialist”. Maria Banuș a vorbit în continuare, despre efortul pe care trebuie să-l depună toți scriitorii, presa și redactorii publicațiilor literare pentru promovarea literaturii de calitate, în opoziție și în luptă neînfrântă cu producțiile plate, superficiale și rupte de realitate — atât în sectorul poeziei cit și în cel al prozei. Evidențind unele succese ale poeziei noastre, Maria Banuș a observat că poezii dispune de variate mijloace de expresie pe care le folosesc cu succes pentru punerea în valoare a unui înalt conținut de idei. După părerea vorbitoarei, în referat s-a făcut simțit un anumit efort al vechii dispute în jurul versului alb.

Poezia a subliniat că intrinsecă critică, absolut necesară, trebuie să se manifeste nu numai într-o direcție, ci să depășească prompt „plătitudinea, prozaismul, declarativismul, retoricismul

care mai apar uneori și în poeziile scrise într-o proză fixă”. Ea a argumentat necesitatea unui arsenal poetic cât mai complex, citind pe Mihai Beniuc, Eugen Jebeleanu, Geo Dumitrescu, care au obținut succese cultivând și versul alb. În continuare, Maria Banuș a cerut criticii literare o mai mare receptivitate în ce privește îndrumarea tinerilor poeți.

DEMOSTENE BOTEZ

Reliefând, la început, oportunitatea discuției, vorbitorul a apreciat pozitiv inițiativa Comitetului Uniunii Scriitorilor, aceea de a organiza această analiză a felului cum publicațiile literare își îndeplinesc sarcinile. Tov. Demostene Botez a criticat apoi referatul pentru anumite formulări pe care le-a socotit nepotrivite ca ton. De asemeni, el și-a arătat dezacordul față de felul cum a fost apreciat în referat activitatea „Vieții românești”. După opinia sa, s-a trecut prea ușor peste realitățile publicității. În acest sens vorbitorul s-a referit la unele articole și studii cu caracter de sinteză aparute în ultima vreme în paginile revistei și a subliniat calitatea lor, diversitatea numerelor care le semnează. De asemenea, a citat o serie de titluri ale unor schițe, nuvele și romane publicate în „Viața Românească”. A subliniat apoi contribuția revistei la valorificarea științifică a moștenirii literare, dezbaterile în jurul lui Titu Maiorescu și numărul special 6-7 consacrat în întregime problemelor reconstrucției unor autori dintre cele două războaie. Apoi tov. Demostene Botez s-a ocupat asupra lipsurilor revistei, indicând cum socotește că ele ar putea fi inițiate în viitorul apropiat. Vorbitorul a insistat asupra promovării literaturii de calitate, a studiilor de critică și de istorie literară de amplitudine și cu caracter sintetic. Revista trebuie să dea mai mare atenție cercetării literaturii contemporane în perspectiva istorică, arătând modul cum teatrul literaturii noastre s-a îmbogățit prin apariția literaturii realist-socialiste, să discute, prin intermediul unor studii solide și documentate originalitatea și contribuția literaturii românești în ansamblul realizărilor literaturii realist-socialiste mondiale. Rolul activ al revistei în stimularea creației originale și orientarea ei, a spus tov. Demostene Botez, trebuie să se concretizeze în determinarea unor scriitori și elaborarea anumite lucrări special pentru revistă, la un înalt nivel ideologic și artistic. Vorbitorul s-a declarat de acord cu referatul în criticarea tendințelor ermetizante din poezia unor tineri. El a criticat cu asprime asemenea manifestări și a cerut publicațiilor literare și criticii mai multă combativitate în această direcție. Rămânând să nu numai în fapt ca asemenea poezii astrale au fost scrise — a spus vorbitorul — ci mai ales în faptul că asemenea poezii au fost primite de redacții și mai mult pentru ce redacțiile, de la Conferința pe țară și până astăzi, au publicat în așa măsură asemenea poezii în actualul înțeles raportul sa aibă absolut dreptate din acest punct de vedere.

EUGEN BARBU

Susținând tezele referatului și polemizând cu unii dintre participanții la discuție, Eugen Barbu a pledat, în cuvântul său, pentru literatura de calitate și pentru exigență sporită din partea criticii față de fenomenul literar. „Dacă am acordat dispense de vîrstă în materie de artă — remarcă el — am ajunge la rezultate contrarii celor propuse și aprobate de Conferința pe țară a scriitorilor. S-a invocat aici vîrstă, aneemia unor autori. Nu cred că pe aceasta cale respectăm principiile estetice. Sint scriitorii care se pensionează singuri la 20 de ani, și sînt alții care nu ies la pensie niciodată. Critica trebuie să aplice, în judecata de valoare, aceleași criterii”.

În continuare, Eugen Barbu s-a ocupat de literatura minoră, încurajată, print-o îngăduință neprincipială de unii critici. Presa literară are o vină în promovarea acestei literaturi, deoarece, înainte de a apărea în tomuri masive, ea apare în revistele noastre. Referindu-se la „Viața Românească”, Eugen Barbu a atras atenția asupra unor lipsuri serioase în activitatea acestei publicații importante. El a citat, între altele, unele idei și aprecieri formulate în cadrul mesei rotunde asupra poeziei. De asemenea, el a subliniat faptul că în cadrul redacției „Vieții românești” se manifestă un spirit boem, cu efecte și în revistă, alcătuită uneori la întâmplare.

„Cred că stilul de muncă trebuie analizat foarte serios la această revistă și nu numai la această revistă, ci și la „Gazeta literară” și la „Luceafărul”, unde sint destule lipsuri. Dacă „Luceafărul” a reușit să realizeze ceva pozitiv, aceasta se datorește și climatului de muncă, favorabil discuțiilor. N-am fost întotdeauna de acord între noi, ne-am criticat aspru unii pe alții, dar aceasta nu ne-a împiedicat să rămînem prieteni mai departe și să îmbunătățim, cit am putut, conținutul revistei”.

Eugen Barbu a pledat pentru un efort sporit din partea redacțiilor spre a face revistele să devină factori și mai activi de îndrumare și de promovare a unei literaturi foarte bune.

Dacă noi încurajăm lucrări de a doua mînă, dacă apărăm cu zel (uneori cu sentimentalism) literatura minoră, cred că ne îndepărtăm de la o-

biectivele pe care le-a fixat Conferința pe țară și documentele de partid. Progresul realizat în alte domenii ale societății noastre împune literaturii obligativă nu numai de a reflecta, cu exactitate, fenomenele existente, dar de a reflecta la un nivel artistic pe măsura obiectului însuși al literaturii: realitatea socialistă.

MIHAIL DAVIDOGLU

Mihail Davidoglu a făcut aprecieri asupra poeziei, remarcând progresul realizat, în acest domeniu, de tînăra generație. Vorbitorul a criticat apoi poezia tînă, minoră, și tendința unor traducători de poezie de a uniformiza lirica, de a o supune unei transpuneri mecanice, plate. Munca traducătorului este, în esența ei, o muncă de creație, incompatibilă cu producția în serie, cu lucrul de mîntuială. Mai multă exigență din partea criticii și, în general, a presei literare față de calitatea traducerilor ar contribui la progresul acestui important sector literar. Referindu-se la piesele de teatru, vorbitorul a făcut observația că Uniunea Scriitorilor și, îndeosebi presa literară, trebuie să acorde mai multă atenție pieselor într-un act și, în general, dramaturgiei contemporane. El a vorbit, apoi, de necesitatea unor articole de sinteză care să generalizeze experiența dramaturgiei noastre. Făcînd o apreciere de ansamblu asupra referatului, M. Davidoglu a spus, în încheiere: „Socotesc că raportul a fost, în linii mari, bun, judicios. Este necesar ca fiecare dintre noi, în domeniile în care activăm, să ne străduim pentru o literatură cu un conținut cit mai puternic, pentru o înaltă măiestrie artistică”.

DUMITRU IGNEA

„Referatul prezentat îl consider — a spus D. Ignea, — bine orientat, în linii sale directoare. El constituie o bună bază de discuție”. În continuare, vorbitorul s-a ocupat de poezia și proza tînă, semnalînd generozitatea excesivă a unor reviste de a publica sursele terne, lipsite de valoare literară. Nu puțină sint versurile, de pildă, pe care cu greu le înțelegi, nu datorită profesionalismului lor filozofice, ci înțelegerii în expresie, formulărilor manieriste. Unele dintre acestea exacerbează deopotrivă, ignorînd tot ce se află dincolo de ei, în lumea reală. În proză, D. Ignea a criticat tendința de a promova cauzele strălucite de conștiință, precum și tendința de a aplauda conflictele, de a le amana la măsura epicii cenușii. Referindu-se la critica literară, D. Ignea a subliniat necesitatea ca aceasta să dea dovadă de o mai mare încredere în exprimarea judecății de valoare, de obiectivitate științifică și spirit profund principial în analiza operelor literare. Apreciind multe din intervențiile critice din ultima vreme, vorbitorul a dat și exemple de încălcare a obiectivității, de manifestări apologetice în articole și cronici.

V. EM. GALAN

Apreciind referatul pentru numărul mare de exemple și spiritul combativ, V. Em. Galan a făcut, în continuare, observații privitoare la scriitorii tînari, considerînd că vîrsta nu poate fi un criteriu de apreciere. „Un om care este tînăr și scrie literatură, trebuie să știe clar că nu vîrsta îl poate împiedica să dea capodopere, dacă își propune să facă aceasta. Mulți scriitori au dat opera lor principială în tînerețe iar după aceea n-au scris decît lucrări mai slabe. Deci sentimentul care îl pot avea la un moment dat, ca autor, ca prin acumularea de ani voi ajunge neapărat un mare scriitor, trebuie înlăturat.”

Propun să discutăm despre cărți și nu despre vîrsta oamenilor. Propun, de asemenea, să se discute cărțile în contextul literaturii noastre și a perspectivelor dezvoltării ei.

Spunem mereu: scriitor consacrat, colaborator de prestigiu și colaborator tînăr, scriitor tînăr, etc. Dar dacă vorbim de ce avem mai bun în literatura actuală, trebuie să renunțăm la criteriul vîrstei, pentru că mulți tînari au dat opere care stau în primele rînduri ale creației contemporane”.

Semnalînd justele observații critice din referat, vorbitorul a pus în discuție modul în care se aleg exemplele și s-a întrebă dacă acestea sînt totdeauna cele mai elocvente.

„Am impresia, a spus el, că uneori nu discutăm problemele literaturii, ci problemele subliteraturii. Luăm de la un scriitor sau altul — scriitorii consacrați, renumiți — eșecurile creației lor (nimeni nu este scutit de așa ceva) și în lumina aceasta vorbim despre lipsurile literaturii. Aceasta atrage și un anumit mod de a vorbi, a vorbi în decaloage, adică prin înșiruirea de «nu» uri. Susțin că dificultățile personale ale fiecăruia și nevoia de a discuta are să ne aducă totuși într-o zi spontan la discutarea deschisă a acestor probleme, cinstit, fără să bănuim în obiectivele pe care le face cineva la lucrările noastre vreo intenție malefică”.

Vorbitorul s-a declarat în dezacord cu o formulare critică privitoare la tendința de abstractizare în proză și a pledoariei împotriva construcțiilor arbitrare ale fantaziei.

„Cred că pledoaria este simplist exprimată. „Războiul salamandrelor” este o carte în care există o construcție fantazistă, aparent arbitrară (putea să nu fie vorba de salamandre). Dar formula în sine necesară scriitorului pentru a vorbi cu o claritate neîntîlnită în alte cărți, tocmai grație abstracțiilor și simplificărilor deliberate despre legile obiective ale istoriei”.

„Există, în această direcție, încercări interesante. (V. Em. Galan a citat piesa lui Mirodan — „Șelul sectorului suflute”). Se pune aici o problemă importantă — raportul dialectic între real și ideal. Lucrarea are meritul de a susține pe aproape întreg parcursul o polemică inteligentă cu anumite concepții des înțelese în literatura contemporană burgheză. Finalul însă m-a dezamăgit. Corectînd soluția nesatisfăcătoare inițială, Mirodan a ajuns la versiunea care se joacă. Fără a reuși după părerea mea, să rezolve fericit problemele abordate. Dramaturgul își propunea, mai întîi, să dezbate aceste lucruri polemizînd cu o anumită ideologie din Apus, în versiunea nouă finalul sugerează, așa cum e de dorit, biruirea idealului de către real nu prin-o reală superioritate a ultimului. Autorul a ales o cale cam facilă și forțată ideologică a piesei se resimte de această alegere.”

Cred că astfel de probleme trebuie discutate. Sper ca, în zile dezbateri viitoare, nevoia noastră obiectivă de lămurire să înfrîngă susceptibilitățile scriitoricești. Dacă vom putea realiza o asemenea discuție, atunci cu toții vom fi foarte cîștigați”.

GALFALVI ZSOLT

„Consider că raportul a procedat foarte just cînd a pus accentul pe problemele calității literaturii aparute în presa literară. Pledoaria pentru o literatură bogată, la un înalt nivel artistic și critica la adresa literaturii mediocre, sint binevenite”.

În continuare, tov. Galfalvi Zsolt s-a oprit asupra obligației presei literare de a forma pe tinerii scriitori.

„Subscriu intru totul la cele spuse de tov. Galan: să vorbim despre scriitorii începători și nu tineri, pentru că valoarea literaturii nu depinde de vîrsta scriitorilor care au creat-o”.

În ultimul timp este un fenomen îmbucurător în întreaga presă literară, că scriitorii începători ocupă un loc însemnat. Acest lucru este simțit și în literatura minorităților naționale.

La anul trecut, revista „Utunik” a organizat un concurs de nuvele. Premiile au fost date pentru scriitorii începători care au dat lucrări foarte valoroase. Și la revista „Utunik” și la „Igaz Szó” apar multe poezii ale scriitorilor începători și în general sînt valoroase, arătînd talente de la care putem aștepta foarte mult.

Cred că este justă critica adresată redacțiilor pentru lipsa de exigență în publicarea operelor scriitorilor tînari. Trebuie să avem o exigență mult mai mare, bineînțeles. Trebuie ca redacțiile să se preocupe cit mai mult de scriitorii începători.

Revista „Utunik” a publicat articole despre scriitorii debutanți, iar revista „Igaz Szó” a deschis în luna octombrie o dezbateri privitoare la creația începătorilor, dar cred că eforturile în privința aceasta trebuie să fie susținute și în viitor. Avem nevoie de un ajutor mai accentuat din partea scriitorilor cu mai multă experiență. Cred că este necesar ca și ei să-și spună cuvîntul în problema creației. Critici conștienți nu se ocupă suficient, după părerea mea, de scriitorii aliați la începutul activității lor.

În încheierea cuvîntului său, tov. Galfalvi a propus o mai strînsă colaborare între toate revistele.

ION LUNGU

„În să-mi exprim deplina solidaritate cu acest referat, pe care îl găsesc întocmit serios, principial. Îl găsesc redactat cu multă exigență, deoarece combatte banalitatea și mediocritatea, rebutul de orice fel.”

În ceea ce privește critica, în primul rînd cred că raportul ridică pe bună dreptate o serie de observații în legătură atît cu acțiunile întreprinse de critică, cit și cu starea manifestată de ea. Este vorba de combaterea spiritului apologetic și negativist care s-a făcut simțit (și spun toate acestea și în mod autentic) și în revista noastră „Tribuna” de la Cluj și chiar în cele ce am scris și am semnat personal. Problema este — a spus vorbitorul — nu cit scrie fiecare critic, ci modul cum discută o carte, obiectivitatea, treapta de înțelegere pe care o atinge. Cele semnalate de referat, oscilațiile în aprecierea critică, exagerările pot fi completate cu alte exemple, dar mai important, după mine, este să discutăm literatura din presă. Aș remarca, în ceea ce privește proza, cîteva scrieri. Este vorba de fragmentele de roman aparținînd lui M. Beniuc, Eugen Barbu, Fănuș Neagu etc. În ceea ce-l privește pe Fănuș Neagu am impresia (și aceasta o spun în calitate de om care scrie folioțane critice) că el a devenit

În ultima vreme mai profund, mai serios, pune mai mult din calitatea lui de prozator talentat în ceea ce scrie. S-a spus mereu în legătură cu el că este un prozator talentat, dar că nici una din operele lui nu dă măsura cuvenită talentului. Ultimele sale lucrări atestă un progres în această direcție. L-aș îndemna să continue cu mai multă seriozitate și consecvență, tocmai pe acest drum, pentru că fragmentul apărut mobilizează mai mult din energia și talentul lui cu adevărat remarcabile.

Aș sublinia de asemenea foarte frumos povestire „Friguri” a lui Marin Preda — precum și interesantul fragment „Gică Brandenburg” de D. R. Popescu.

În legătură cu „Teatrul”, așa face observația că în revista „Teatrul” apar piese bune, dar și destule piese proaste. Și revista noastră „Tribuna”, fără să fie o revistă literară propriu-zisă, ci o revistă de cultură, (în care literatura are o pondere mai mare decît celelele domeniilor ale culturii, dar totuși e o revistă culturală), au apărut și cîteva piese. Vreau să subliniez acest lucru în mod deosebit. De ce? Pentru că piesa lui M. Zăciu și V. Reboreanu, nu s-a pus la loc în revista „Teatrul”. Văd că în referat se ogîndește o părere înțemeiată în legătură cu această piesă, dar încă ecoul în presă nu și-a găsit loc.

În legătură cu critica literară așa face observația că înainte de a fi exigenți față de alții să fim foarte exigenți cu noi criticii, în primul rînd, pentru că nu va avea greutate cuvîntul nostru dacă vom spune astăzi o părere, miine exact contrariu, dacă vom formula obiectivitățile în așa mod încît să nu le deacopere nimeni. Trebuie să ne spunem cinstit și deschis părerea.

Fără această pasiune, fără această exigență, critica literară nu-și poate îndeplini misiunea ei înaltă și nobilă”.

GEORGE IVAȘCU

Subliniînd importanța Conferinței pe țară a Uniunii Scriitorilor și a îndrumarilor de partid date creatorilor cu acel prilej, vorbitorul a spus că documentele Conferinței constituie și pentru revista „Contemporanul” un criteriu sigur și creator de orientare.

„S-a vorbit la Conferința pe țară a scriitorilor — a adăugat el — de sarcina literaturii în transformarea conștiinței socialiste, implicit de volumul de creștere, de volumul de posibilități de dezvoltare, de profilul pe care trebuie să-l aibă literatura noastră, în ce privește capacitatea ei de a influența această conștiință. Cred că atunci, și cu atît mai mult acum, una din problemele legate de această perspectivă, era înșuși aceea a scriitorilor universului de conștiință al oamenilor cărora li se adresează această literatură. Deci, ca atare, lărgirea gamei tematică, lărgirea universului, a sferei literaturii înșuși.”

Referindu-se în continuare, la sarcinile presei literare — și, în speță, ale „Contemporanului”, vorbitorul a arătat că trebuie dusă o luptă împotriva literaturii mediocre, plate și lipsite de idei, că trebuie să se încurajeze tendințele inovatoare, în spiritul relecturii cu mai multă adîncime și lanțeneze a realității noastre.

„Din acest punct de vedere, a spus el, cred că și „Contemporanul” și celelalte publicații mai au încă de învățat și eu așa pîedea că nu se străduim în continuare să facem aceasta”.

În continuare vorbitorul s-a declarat în dezacord cu anumite exemple din referat.

LETAY LAJOS

A subliniat importanța deosebită a plenarei acesteia în viața noastră literară: „Sint aduse în discuție problemele esențiale ale presei literare, în momentul de față. Ceea ce trebuie să ne propunem este să dăm o literatură mai bună, care să fie într-adevăr demnă de realizările epocii socialiste”. După ce a apreciat în mod pozitiv referatul prezentat plenarei, vorbitorul s-a ocupat de unele aspecte concrete ale muncii redacționale, de promovarea unor tînari noi. În coloanele revistei „Utunik” și „Igaz Szó” au apărut numeroase lucrări interesante. Dar e la fel de adevărat — a spus el în continuare — că uneori am mers, în ce privește publicarea unor lucrări literare, pe linia minime rezistențe. Cum s-a arătat și în referat, apar încă destule poezii șterse, palide. Unii tînari ajung să descopere ceea ce a fost de mult descoperit și a avut chiar și răgazuri să se învechească. Siabîra exigenței redacționale față de calitatea artistică a literaturii publicate nu poate avea decît rezultate proaste. Mai presus de orice gust personal trebuie să fie atitudinea partinică a redactorului.

Interesele activității în desfășurarea literaturii, să determine lucrurile să meargă mai bine.

Doa cuvînte despre critică. S-a ridicat pe drept cuvînt în referat pro-

blema apologetică. Nu-i de mirare că fiecare vede apologetica alături, n-o vede la el, că de obicei scriitorii care îndignează cînd se face apologia opereii contraților și nu a lor. Există însă cazuri evidente de apologetism și nu vreau să mă opresc asupra lor”. Vorbitorul a arătat cîteva asemenea exemple și le-a criticat.

„Sint cazuri — a adăugat în continuare — cînd un critic e sincer entuziasmat de o carte. Ce să facă? Să înceapă a scrie trece și uscat despre ea? Atunci trebuie să eliminăm critica dintre genurile literare. Criticul trăiește actual critic. Dacă nu scrie cu entuziasm sau cu indignare, cu pasiune adică, degeaba mai scrie! Ce este esențial în problema abordată de referat? Ca orice opinie critică să se bazeze pe argumente, adică să nu se rezume la afirmații sentențioase, ci să caute a ajunge la o obiectivare a emoției estetice, dîndu-i niște rațiuni controlabile, astfel ca atunci cînd altcineva are altă părere, să poată veni și răsturna aceste argumente prin contraargumente. La fel dacă îi place o carte contestată.”

OV. S. CROHMALNICEANU

După ce a examinat anumite rezerve exprimate față de referat și a găsit că nu sînt cu totul neîndreptățite, (în ce privește unele formulări sau în trecerea prea ușor peste realizările „Vieții românești” etc.) vorbitorul a spus: Să admitem că există niște exemple contestabile, niște formulări care puteau fi mai ferice. I-aș întreba însă pe tovarășii care s-au oprit asupra acestor lucruri: în referat se atrage atenția asupra faptului că revistele încurajează prin publicarea de poezie cu caracter pseudo-filozofic care divaghează la nesfîrșit pe tema surcerii timpului, a spațiului și a altor categorii abstracte. Pînă aici n-ar fi nimic, pentru că acestea sînt motive vechi de meditație poetică. Trist este însă că astfel de versuri nu aduc o reflecție reală asupra problemelor respective și un punct de vedere comunist, o viziune revoluționară a lumii, nu încearcă să sintetizeze o experiență înedită de viață, ci sint simple divagații fără nici o substanță, plătitudini și locuri comune. Iată un fapt peste care, chiar dacă anume exemple din referat ar fi găsite nepotrivite, nu se poate trece pentru că referatul surprinde o situație evidentă.

Lucruri asemănătoare se pot spune și despre falsa poezie a cotidianului.

Încă o dată, subliniez, nu ele caracterizează poezia noastră de astăzi. Să fim bucurosi că prin reprezentanții ei cei mai buni poezia noastră nu merge pe drumul acesta. Din păcate se întîlesc încă în reviste, într-un număr destul de mare, și versuri debile din categoria celor amintite. Faptul reflectă o atitudine concesiivă, lipsită de fermitate, a tovarășilor care lucrează în redacții (nu face desigur excepție nici colectivul „Gazetei literare”).

Sint de acord cu ce se spune laovarășul Ivașcu și subscriu la ideea că noi trebuie să lărgim sfera omului și să dăm cit mai multă lărgime orizontului sufletesc al omului nostru. Dar trebuie să fim atenți la un lucru. De la un moment dat unii își rezervă exclusiv partea cea mai periferică a acestui orizont lărgit, adică ce ar mai fi adăugat pe lângă ceea ce este esențial. Dacă s-ar scrie înțelesuri ceea ce este esențial și ar mai veni unii și ar spune și ceea ce este mai puțin esențial, totul ar fi în regulă. Dar, în păcate, cînd te uiți la ce se publică în reviste, constăți că o bună parte din tînării colaboratori lasă esențialul pe seama nu știu cui. Iar noi, toamă, de preocupările esențiale ale omului nu avem nevoie”.

Vorbitorul s-a ocupat apoi de scrierile mediocre, arătînd că ele se caracterizează prin faptul că nu stîrnesc nici entuziasm, nici indignare, ci se uită după ce au fost citite. După ce a citat cîteva lucrări de proză, care stăruie în memoria tuturor, a spus:

„Dar poate cineva să conteste că o mare parte din paginile „Gazetei literare”, „Vieții românești”, „Stelei”, „Iașului literar” sau „Luceafărului”, sint adesea ocupate de proze pe care le citești și-ți spui, „da, au o temă actuală, înfățișează un conflict etic, nu sint lipsite și de calități pozitive” — dar după două săptămîni, să vrei și nu-ți poți aminti ce tratau schițele sau povestirile respective și cine le-a scris. De cînd există reviste literare, au apărut în ele și lucrări slabe. Problema pe care ne-o punem noi urmărînd un efort conștient de îndrumare și influențare a creației, este însă: ce literatură promovăm? ce strădănim chelujim pentru a publica lucrări care să nu treacă fără să fie observate, fără să lase urme în conștiință.”

„Și eu cred că aci redacțiile fac încă foarte puțin și ar fi să nu ținem la curent acestuși adunare deschisă a Comitetului Uniunii Scriitorilor, dacă n-am spus că în „Gazeta literară”, în repetate cazuri (chiar discuțiile din colegiul redacțional au subliniat faptul) s-a manifestat tendința publicării unor producții de slabă calitate. Trebuie să luptăm împotriva unei astfel de tendințe, pentru că s-a văzut că atunci cînd tovarășii de la proză au muncit cu mai multă energie — cum a spus tovarășul Al. I. Ștefănescu — rezultatele au fost altele. S-a încetăținit nefericitul cuvînt „merge”. După părerea mea, el exprimă tocmai ceva străin spiritului socialist, căci merge înseamnă merge de la sine și noi nu trebuie să lășăm lucrurile să meargă de la sine: rostul presei comuniste este tocmai să aibă o intervenție activă în desfășurarea literaturii, să determine lucrurile să meargă mai bine.”

Doa cuvînte despre critică. S-a ridicat pe drept cuvînt în referat pro-

blema apologetică. Nu-i de mirare că fiecare vede apologetica alături, n-o vede la el, că de obicei scriitorii care îndignează cînd se face apologia opereii contraților și nu a lor. Există însă cazuri evidente de apologetism și nu vreau să mă opresc asupra lor”. Vorbitorul a arătat cîteva asemenea exemple și le-a criticat.

„Sint cazuri — a adăugat în continuare — cînd un critic e sincer entuziasmat de o carte. Ce să facă? Să înceapă a scrie trece și uscat despre ea? Atunci trebuie să eliminăm critica dintre genurile literare. Criticul trăiește actual critic. Dacă nu scrie cu entuziasm sau cu indignare, cu pasiune adică, degeaba mai scrie! Ce este esențial în problema abordată de referat? Ca orice opinie critică să se bazeze pe argumente, adică să nu se rezume la afirmații sentențioase, ci să caute a ajunge la o obiectivare a emoției estetice, dîndu-i niște rațiuni controlabile, astfel ca atunci cînd altcineva are altă părere, să poată veni și răsturna aceste argumente prin contraargumente. La fel dacă îi place o carte contestată.”

Cred că viața noastră literară ar avea de cîștigat dacă tovarășii care umbli cu tot felul de noție și impunități anonime, ar emite o opinie curajoasă și deschisă acolo unde nu sint de acord cu afirmațiile unui critic și chiar în revista unde acestea au apărut. Așa vom avea discuții literare, pentru că atunci cînd o controversă se susține nu pe baza „mie mi place, ție nu-ți place”, ci pe argumente, se ajunge vrînd-nevrînd la probleme de orientare, de estetică, adică la chestiuni de interes larg”.

Vorbitorul a arătat în încheiere că socotește criticile aduse în referat colectiviului „Gazetei literare” — în esența lor juste. Aceste critici corespund adevărului și arată lipsurile reale ale muncii colectiviului. Vorbitorul a analizat în spirit autocritic aceste deficiențe, arătînd și ce-și propune a face conducerea publicației spre a le lichida.

DAN HAULICĂ

În cuvîntul său, vorbitorul a apreciat utilitatea discuției organizată de Comitetul Uniunii Scriitorilor și mențînd să contribuie la îmbunătățirea muncii în presa literară.

După ce a formulat cîteva observații critice la unele intervenții care au abătut discuția pe un teren nefertil — fiind de acord cu unele obiectivități amănunt aduse referatului — tov. Dan Haulică a spus în continuare: „Trebuie să instaurăm în presa practica lecturii atente și pline de respect a ceea ce publică revistele. De pildă, în „Contemporanul” găsim în caracterizarea activității celorlalte reviste o sistematică ignoranță a unei asemenea necesități, un subiectivism care este deseori derutant, cum s-a întîmplat cu aprecierile materialelor din nr. pe februarie al „Secolului 20”.

„Pe de altă parte, în ceea ce privește criticile, cred că se întîmplă un lucru care contribuie la lipsa de obiectivitate a criticii, dar care provine, paradoxal, din prea multa atenție cu care ne citim noi între noi, contrații. Există un viciu ce merită semnalat, acela al articolelor care se învîrt cumva în cerc, care dau impresia că se recenzează în lanț, parazitari, unul pe altul, așa încît dezbaterile se transformă într-o recenzie prelungită fastidiosă.”

Pun această problemă, căci mi se pare într-adevăr o problemă esențială pentru critică, pentru că ea afectează însăși capacitatea criticii de a se acorda cu viața”.

Vorbitorul și-a exemplificat observațiile cu un articol al lui Savin Bratu despre volumul lui Ion Brad, apărut în „Viața Românească”, precum și al lui Al. Căpăriu, publicat în „Tribuna”, arătînd atenția asupra pericolului de a „ne închide într-un cerc de falsă tehnicitate, într-un cerc de discuții speciale și sepioase, care ne îndepărtează de interesele literaturii și de interesele publicului larg. Critica trebuie să fie o luptă a culturii și nu poate fi, dacă și-și înțelege în felul acesta strîmpt îndatoririle”.

Tov. Dan Haulică s-a referit apoi la discuția despre modalități literare socotînd că este pîndită de aceleași neajunsuri.

În continuare, el a spus: „Cred că există un pericol de care nu ne ferim destul de atenți, acela al promovării unei ingeniozități

PROBLEMELE CREAȚIEI

DE CONDUCERE AL UNIUNII SCRITORILOR DIN R.P.R.

spus: „Nu se pot distinge marile talente de mine decât dintr-o producție largă a tinerilor, care să depășească anticamera publicității de cenă, care să fie găzduită în paginile revistelor literare de prestigiu: bine înțeleasă, cu exigența necesară atât în cazul tinerilor cât și al vârstnicilor.

Vreau să atrag atenția asupra unei datorii a noastre, a celor de la revista „Secolul 20”, de a discuta cu mai multă seriozitate, în sinteză pe care le publicăm, literatura străină, aspectele progresiste, precum și fenomenele care în de sfera decadentismului. Ne oprim uneori numai la profiluri, la caracterizări limitate, fără să urmărim suficient, prin sinteză, tratarea adecvată, marxist-leninistă, a problemelor. Aceasta nu constituie numai o problemă a noastră, ci și a altor publicații. Astfel, A. E. Baconski face o recenzie a unei lucrări italiene despre Eminescu, în care Eminescu este văzut ca un poet mistic, consemnând-o în „Contemporanul” ca singura interpretare valabilă!

În numele redacției noastre vreau să asigur adunarea și Biroul Uniunii că noi pornim de la aceste dezbateri și de la indicațiile cuprinse în acest referat, ca de la un îndreptar foarte folositor în munca noastră.

AUREL RĂU

Arătând că referatul și discuțiile din plenar au ridicat probleme reale, importante pentru viața revistei noastre, Aurel Rău a subliniat că ideile principale ale referatului și ale discuției vor călăuzi activitatea redactorilor și a colaboratorilor presei literare. Asemenea discuții sunt necesare. Cred că mergând de aci la redacții, vom face să se simtă în paginile publicațiilor, în lunile care urmează, o înnoieră atât în ce privește conținutul lucrărilor tipărite, cât și în ce privește forma artistică. Vorbitorul s-a referit în continuare la unele aspecte din activitatea revistei „Steaua”. Articolul lui Leon Baconski „Etapă și direcții în dezvoltarea poeziei noastre”, apărut în paginile publicației clujene, păcătuiește — a spus Aurel Rău — prin periodicizările forțate pe care le stabilește, prin tratarea insuficientă a unor probleme importante, prin nedreptățile poemului epic și a rezultatelor sale în cuprinsul poeziei actuale. Este o greșeală a redacției că articolul a apărut în forma aceasta. După opinia vorbitorului, nu este însă justificată în referat nici formularea după care revista „Steaua” ar fi neglijat angajamentul luat la Conferința pe țară a scriitorilor. Reiterându-se la realizările revistei (problematice actuală, lărgirea numărului de colaboratori), Aurel Rău și-a exprimat părerea că toți rămân încă „foarte multe de făcut în viitor”. În încheiere, el a criticat articolul „Refuzul poeziei minore” de Leonhard Gavrilu, care discută poezia lui Victor Felea, pe baza unei parodii a versurilor acestuia de Marin Sorescu.

NICOLAE CIOBANU

A subliniat că unele deficiențe ale poeziei tinerilor nu sînt proprii numai acestora, ele pot fi descoperite și în activitatea autorilor cu experiență, criticați de-a lungul de îndelung în referatul prezentat. „Povestea Ioanei” de Cicerone Theodorescu, de exemplu — a spus el — suferă de un obositor exces de anecdotic, din care poetul tinăr nu are prea multe de învățat. Vorbitorul s-a referit în mod critic și la poemul lui Dan Deșliu „Prima barcă”, reproșându-i, de asemenea, anecdotic.

În legătură cu problemele prozei, N. Ciobanu a arătat că în „Scrisul bănățean” — cum s-a subliniat și în referat — și-au făcut loc o serie de lucrări slabe, cenușii, lipsite de relief, scrise, în majoritatea lor, de tineri autori. După părerea vorbitorului aceste lucrări păcătuiesc prin imitarea cam artificială a unor aspecte — nu cele mai izbitoare — ale creației unor tineri prozatori mai evoluți ca N. Velea și D. R. Popescu (preferință pentru simboluri, subiecte străni și personaje siculoase etc.). Este o greșeală a criticii literare, faptul că au fost subliniate numai laturile pozitive ale tinerilor prozatori talentați, neglijându-se laturile slabe ale acestora. Vorbitorul a criticat nuanța lui D. R. Popescu „Nabucodonosor”, considerată de unii comentatori o realizare de seamă. În continuare N. Ciobanu a stăruit asupra unor probleme ale criticii literare, spunând, între altele, că spiritul apologetic nu trebuie confundat cu entuziasmul justificat pe care-l provoacă operele valoroase, altfel ar însemna să ajungem la o nedorită egalizare mecanică a valorilor. „De exemplu, eu cred că nu s-a scris cu suficient entuziasm despre romane ca „Scrinul negru” sau „Desculț” în noua sa variantă. Discuțiile privitoare la „Risipitorii” merită, de asemenea, să fie continuate, articolul cu caracter de concluzie

— publicat de Marin Bucur în „Lucaefărul” — nu cred că și-a atins ținta”. După părerea vorbitorului, nici romanul „Cordovani” nu a fost discutat cu suficientă atenție. În general, critica literară trebuie să știe să sesizeze momentul când se află în fața unei cărți deosebite care merită să fie tratată cu cea mai mare atenție, întrucât numai în acest fel se poate constitui o bună tradiție literară, se pot detecta în procesul viu al actualității primele elemente de istorie literară. În ultima parte a intervenției sale, criticul s-a referit la activitatea și profilul revistelor literare, la relațiile care se stabilesc între diferite publicații. După opinia sa, s-au obținut în această direcție o serie de realizări, dar se manifestă încă unele atitudini neprobabile, de exemplu aceea — nu îndeajuns de principială — a unor redacții bucureștene față de revistele din provincie. O discuție interesantă privind problemele poeziei contemporane — inițiată de „Scrisul bănățean” — nu s-a bucurat de prea mare atenție din partea unor publicații, unele (de exemplu „Contemporanul”, „Lucaefărul”) nici n-au semnalat-o. În revistele din provincie apar adesea articole și cronici substanțiale, dar unii critici din Capitală nu se referă niciodată la ele.

În concluzie, vorbitorul a relevat eforturile ce se fac în „Scrisul bănățean” pentru a îndepărta din activitatea sa orice spirit îngust-provincial, îndeajuns de epocă noastră și, în general, pentru a ridica literatura publicată la un nivel mai înalt.

ION BRAD

„După cum a reieșit foarte clar din lucrările Conferinței noastre pe țară, din hotărârile luate atunci ca și din dezbaterile ulterioare care au avut loc în Comitetul și Biroul Uniunii, munca presei literare este una din cele mai importante în viața scriitoricească. Chiar discuțiile de-acum, ample și pasionante, subliniază încă o dată rolul deosebit al presei în orientarea literaturii și dezvoltarea armonioasă a fenomenului literar din țara noastră, mai bogat și mai complex ca oricând. Această muncă importantă este, în mod firesc, și grea, deoarece vizează preocupări multiple, de la problemele majore ale orientării ideologice și calității artistice, până la discuțiile cu colaboratorii, dintre care unii, cum remarcă tov. AL I. Ștefănescu, nu dau totdeauna dovadă de înțelegere și calm cînd e vorba de manuscrisele lor. Cred că problemele discutate în referat sînt judicioase și ridicarea lor a fost impusă de însăși viața noastră literară. Elaborarea referatului, după cum sublinia de la început tov. Mihai Beniuc, s-a desășurat în colectiv, fiind consultați mulți tovarăși, mai ales critici. Biroul Uniunii a discutat liniile directe și orientarea exemplarelor. Vreau să spun însă desigur, în mod autocratic, că era mult mai bine dacă această activitate colectivă era dusă la capăt, pină la detaliu. Am fi evitat, astfel, unele omisiuni nedorite și unele formulări insuficient argumentate, la care s-au referit anumiți vorbitori. Cred că Ov. S. Grohmăni-cianu a avut aici o poziție foarte limpede în legătură cu această chestiune. Sotocesc, deci, că, în general, pentru toată munca presei caracterul colectiv se impune, mai mult decît pină acum, ca un criteriu de bază. Toate problemele de orientare trebuie să le discutăm cu colective mai largi, să antrenăm la aceste discuții periodice și secțiile Uniunii Scriitorilor, legîndu-le mai direct de activitatea dinamică, vie, a presei literare. În felul acesta munca noastră va fi mai bună, desfășurîndu-se tocmai în direcțiile principale ale activității scriitoricești. Discuțiile se vor desfășura cu mai mult calm, cu mai multă obiectivitate, unii tovarăși se vor obișnui poate să nu mai sară în sus cu atîta iritare, cum s-a întîmplat acum, chiar atunci cînd sînt atinși doar cu o floare.

În ce privește necesitatea dezbaterilor teoretice mai ample, sînt întru totul de acord cu Aurel Rău. Ele pot ajuta tuturor revistelor, cu condiția ca redacțiile să le ia în seamă. „Steaua” nu se poate plînge însă că n-au existat destule și foarte clare discuții care s-o ajute să se orienteze mai bine. Așteptăm cu toții să se manifeste mai consecvent și mai profund hotărîrea con-

ducerii revistei de-a pune în practică recomandările Conferinței pe țară și angajamentele luate acolo.

Problema răspunderii, a consecvenței în muncă, este actuală și pentru alte reviste. Și nu numai pentru conducere, ci pentru fiecare redactor chemat să vegheze în permanență la orientarea sănătoasă, la îmbunătățirea substanțială a vastei activități pe care o desfășoară presa noastră literară. Numai o muncă atentă, principială, pătrunsă de spirit de partid, ne poate ajuta să ajungem la succese și mai mari”.

DUMITRU GHIȘE

Și-a exprimat convingerea că referatul prezentat și-a atins scopul, deși unele luări de cuvînt au depășit discuțiile de pe făgașul lor esențial, în loc să aducă o contribuție reală și efectivă la lămurirea problemelor. „Exemple date în referat — a precizat vorbitorul — au fost ilustrative pentru unele manifestări ale mediocrității și banalității din presa literară. Problema centrală, asupra căreia trebuie să ne concentrăm, este aceea a modului cum pot contribui revistele la promovarea unei literaturi de o calitate tot mai înaltă, pusă în serviciul contemporaneității. Cred că avem o platformă solidă, pe care o constituie succesele literaturii noastre, și că de la înălțimea ei avem datorită să criticăm literatura proastă și să nu mai îngăduim apariția ei în paginile revistelor. Lucrările mediocre reprezintă un balast, ele scurtează opera de autentică valoare”. După părerea vorbitorului, există o relație întinsă între literatura proastă și nivelul mediu de gândire al unor autori, incapabili să generalizeze fenomenele vișii din perspectiva însăși a concepției marxist-leniniste. De aici necesitatea de a îmbogăți conținutul de idei al literaturii. Trebuie să criticăm critica literară. D. Ghișe s-a referit la articolul lui Leon Baconski, publicat de revista „Steaua”, spunînd că găsește pe deplin întemeiată critica adusă în referat acestui articol. „Eu — a spus tovarășul D. Ghișe — n-aș fi de acord cu tovarășul Aurel Rău care, în cuvîntul său, a trecut mai ușor peste această problemă. Ideile articolului respectiv nu sînt o apariție întîmplătoare și spontană, ele se atașează unor puncte de vedere mai vechi ale redacției, criticate în mod îndreptățit la Conferința pe țară a scriitorilor. Trebuie să facem în așa fel încît astfel de manifestări să nu se mai repete”. În continuare, D. Ghișe s-a referit la unele probleme mai generale, de ordin teoretic, ale criticii literare. În unele articole — a spus el — te întîlnești cu tot felul de termeni improprii, cu formulări străine esteticii marxiste. Vorbitorul a exemplificat aceasta prin folosirea cu totul neadekvată a termenului „proză comportamentalistă” atunci cînd este vorba de opere ale realismului socialist. O distincție nepotrivită face și unii critici care vorbesc de o „proză rurală” pe de o parte, și de o „proză citadină” pe de altă parte. Sînt acestea două tipuri aparte de proză? Vorbitorul a fost de părere că asemenea diferențieri sînt arbitrare, lipsite de spirit științific, au devenit, în condițiile noastre, anacronice. Tot așa de arbitrar este distincția pe care unii o stabilesc între „poezia realităților exterioare” și „poezia realităților interioare”. Asemenea distincții sînt după opinia tov. Ghișe „rodul unei insuficiente gândiri teoretice”. În încheiere vorbitorul a sugerat criticii literare să se ocupe mai atent de aspectul estetic al analizelor pe care le întreprinde.

NICOLAE STOIAN

Ca și alți tovarăși, Nicolae Stoian a apreciat discuția inițiată de Comitetul Uniunii, reproșînd referatului de a fi insistat prea mult asupra unor exemplificări, în dauna evidențierii problemelor importante. Amintind succesele obținute în ultimii doi ani de către frontul nostru literar, vorbitorul a spus: „Trebuie să discutăm în perspectiva acestor realizări, cu condiția ca redacțiile să le ia în seamă. „Steaua” nu se poate plînge însă că n-au existat deloc că noi nu am făcut nimic, ci doar că încă nu lupăm cu suficientă hotărîre pentru înlăturarea lor. Aș aminti, între altele, că, de pildă,

critica a fost foarte menajată de referat. Știm că la Conferința pe țară s-a impusă critică noastră lipsa de combativitate și această lipsă de combativitate continuă încă.

Cea mai bună dovadă o constituie faptul că manifestările negative sesizate în referat le discutăm cu mai multă seriozitate abia acum”.

Vorbitorul s-a referit apoi la unele articole din „Gazeta literară”, „Lucaefărul”, la discuțiile „mesei rotunde” publicate de „Viața românească”, la activitatea sectorului de critică al revistei „Contemporanul”, la care a criticat anumite manifestări subiective. Analizînd cauzele care au ușurat apariția unor poezii foarte slabe în „Lucaefărul”, tov. N. Stoian s-a referit la o deficiență funcționare a spiritului critic al redactorilor și la eresia lor îngăduință. El a menționat totodată că asemenea slăbiciuni pot fi evitate prin o mai bună cunoaștere a activității literare.

„Cred că unele lipsuri sesizate la Velea, se datoresc și criticii, care nu i-a arătat cu suficientă claritate lipsurile. De multe ori criticii noștri îl menajează pe Nichita Stănescu și în unele cazuri pe Ion Gheorghe. Vreau să spun că s-ar simți nevoia ca în „Lucaefărul” să-și aducă contribuția la îndrumarea tinerilor mai mulți scriitori vișnici. Săptămîna din acest punct de vedere ajutorul tov. Miha Dragonic, profesorul scrisorilor de tov. Demostere Botez, Veronica Porumbacu, I. Lăncrîjan, Eugen Barbu. În acest sens referatul putea vorbi mai mult despre felul cum se face poezia redacției la „Lucaefărul” și la „Gazeta literară”.

Vorbitorul a exprimat exigența criticilor care resping mult mai multe lucrări decît a Săcilor referatul sau critica literară. „Nu vom scrie — a declarat N. Stoian — ca pe nișura prosopei noastre a celor mai tineri și a celor mai vîrstnici, a scriitorilor cu experiență să scriem că mai multe lucruri care sînt a sur curat”.

NINA CASSIAN

„În general, cînd referatul am avut sentimentul că poezia bună este sărată prin ideile exprimate în el; Săcilor du-se necesare delimitări și contribuții de la scriitorii. Deși aceste contribuții sînt mici, dar cînd total e limpede în acest referat și esențială rămîne descoperirea, ca pe pînă declară satisfacție”.

Cum se manifestă acest fenomen în literatură? Am vorbit opere în general realizate: cînd este vorba de un scriitor de talent, anumite defecte de viziune sînt controlabile de talentul lui. Dar se întîmplă ca un epigon să se oprească tocmai la aceste defecte care, în cazul scriitorului de talent, sînt compensate de talent. Cînd se descoperă „jocurile” de defecte, începe să se producă epigonismul”.

Cum se manifestă acest fenomen în literatură? Am vorbit opere în general realizate: cînd este vorba de un scriitor de talent, anumite defecte de viziune sînt controlabile de talentul lui. Dar se întîmplă ca un epigon să se oprească tocmai la aceste defecte care, în cazul scriitorului de talent, sînt compensate de talent. Cînd se descoperă „jocurile” de defecte, începe să se producă epigonismul”.

Vorbitorul s-a referit la creația valoroasă din ultima vreme a unor poezii ca: Mihai Beniuc, Eugen Joleleanu, Al. Andrișcu etc., ale căror reușite personale constituie în actualul timp reușite ale întregului nostru front literar.

„S-a vorbit de înlăturare de poezii — este bine să stăvîlim afirmația de mediocritate, de poezii fără personalitate. Dar numărul crescut de poezii ar trebui să ne bucure”.

În numele acestor critici, „Lucaefărul” ar proceda mai eficient dacă ar merge mai atent pe linia scindării unor autori tineri care se impun prin talent și preocupări relevante, să publice producțiile lor cu din din în gînd, înclî în memoria noastră să se fragmenteze pină la detașare, ci mai des și mai sistematic.

Este util să se stabilească o orientare literară. Această muncă necesită judecată de valoare, de fapt diagnosticul cel mai dificil pe care trebuie să-l dea un critic este totuși de o utilitate vitală pentru asigurarea unei sănătăți generale a literaturii. Aici critica are rolul cel mai important”.

Nina Cassian a spus în continuare: „Nu sînt pentru restringerea sîmbălărilor. Avem de spus lucruri foarte importante. Uneori ne mulțumim să facem „bel castro” în versurile noastre. Este foarte la locul ei poezia care afirmă dragostea de viață în toată plenitudinea ei și această dragoste de viață are un sens ideologic profund. Trebuie însă să avem grijă a reliefa sensul temelor în spiritul concepției noastre despre viață. Și nu uităm rolul

principal pe care îl avem, de a răspunde la problemele importante pe care le ridică viața și oamenii din jurul nostru”.

Combătînd respingerea în sine a lucrurilor aparent mărunte, dreptul scriitorului de a și le alega drept punct de plecare, vorbitorul a adăugat: „Pornind de la un lucru aparent mărunț, săpînd un tunel foarte adînc, se poate ajunge la esența lucrurilor”.

În legătură cu presa literară, vorbitorul a formulat unele critici. Manifestîndu-și simțul pentru combativitatea de care dă dovadă adesea „Lucaefărul”, Nina Cassian a criticat faptul că uneori se manifestă un exces pătîmas în anumite luări de poziție ale acestei reviste, recomandînd redacției un spirit mai autocratic.

Vorbitorul s-a declarat de acord cu articolul tov. M. Novicov despre proză, apărut în „Lucaefărul”, fiindcă i s-a părut un articol de pondere critică și judicioasă.

„Combativitatea trebuie să excludă excese, să se manifeste întotdeauna pe o bază principială. De asemeni, scriitorii, cînd sînt criticați, a spus Nina Cassian, e bine să încerce a-și depăși înabilitățile structurale și a privi criticile cu obiectivitate, a se autoscruta”.

Aceasta le poate fi întotdeauna de folos”.

MIHAI NOVICOV

„Discuțiile astăzi despre presa literară — a spus vorbitorul — și una din problemele principale o constituie felul cum presa participă și contribuie la orientarea creației din punct de vedere ideologic și din punct de vedere al bătăliei pentru calitate”.

„În acest caz, este greu să discutăm problema fără să ne raportăm la creația literară în ansamblu. De aceea, mă solidarizez cu acei tovarăși care au exprimat ideea că tocmai nivelul ridicat și reliefa evidentă a unor posibilități remarcabile ale literaturii noastre din actualul timp necesită o analiză deosebită. Tocmai aceste posibilități crescînde ale literaturii ne obligă la fermitate ideologică, la multă grijă pentru felul în care aceste posibilități sînt valorificate”.

Iată un rol foarte însemnat care îi revine criticii literare.

Eu sînt de acord că este bine ca atunci cînd ne place ceva să manifestăm entuziasmul. Însă entuziasmul trebuie să fie înțeles ca spiritul critic, alid, entuziasmul poate deveni deviant. Aici s-a vorbit despre preocupări centrale și periferice în literatură. Desigur, trebuie să experimentăm și mai mult, dar cînd total e limpede în acest referat și esențială rămîne descoperirea, ca pe pînă declară satisfacție”.

Cum se manifestă acest fenomen în literatură? Am vorbit opere în general realizate: cînd este vorba de un scriitor de talent, anumite defecte de viziune sînt controlabile de talentul lui. Dar se întîmplă ca un epigon să se oprească tocmai la aceste defecte care, în cazul scriitorului de talent, sînt compensate de talent. Cînd se descoperă „jocurile” de defecte, începe să se producă epigonismul”.

Cum se manifestă acest fenomen în literatură? Am vorbit opere în general realizate: cînd este vorba de un scriitor de talent, anumite defecte de viziune sînt controlabile de talentul lui. Dar se întîmplă ca un epigon să se oprească tocmai la aceste defecte care, în cazul scriitorului de talent, sînt compensate de talent. Cînd se descoperă „jocurile” de defecte, începe să se producă epigonismul”.

Vorbitorul s-a referit la creația valoroasă din ultima vreme a unor poezii ca: Mihai Beniuc, Eugen Joleleanu, Al. Andrișcu etc., ale căror reușite personale constituie în actualul timp reușite ale întregului nostru front literar.

„S-a vorbit de înlăturare de poezii — este bine să stăvîlim afirmația de mediocritate, de poezii fără personalitate. Dar numărul crescut de poezii ar trebui să ne bucure”.

În numele acestor critici, „Lucaefărul” ar proceda mai eficient dacă ar merge mai atent pe linia scindării unor autori tineri care se impun prin talent și preocupări relevante, să publice producțiile lor cu din din în gînd, înclî în memoria noastră să se fragmenteze pină la detașare, ci mai des și mai sistematic.

Este util să se stabilească o orientare literară. Această muncă necesită judecată de valoare, de fapt diagnosticul cel mai dificil pe care trebuie să-l dea un critic este totuși de o utilitate vitală pentru asigurarea unei sănătăți generale a literaturii. Aici critica are rolul cel mai important”.

Nina Cassian a spus în continuare: „Nu sînt pentru restringerea sîmbălărilor. Avem de spus lucruri foarte importante. Uneori ne mulțumim să facem „bel castro” în versurile noastre. Este foarte la locul ei poezia care afirmă dragostea de viață în toată plenitudinea ei și această dragoste de viață are un sens ideologic profund. Trebuie însă să avem grijă a reliefa sensul temelor în spiritul concepției noastre despre viață. Și nu uităm rolul

M. Novicov și-a exprimat părerea că referatul a făcut exces de exemplificări.

„Cu toate aceste deficiențe, cred că am învățat cu toții multe, atît din raport cit și din discuții”, a încheiat tov. Novicov.

MIHAI BENIUC

„Numărul mare de vorbitori dovedește că problemele ridicate de dezbaterile noastre au trezit un viu interes. Dezbaterile, în ansamblul ei, mi se pare pozitivă și valoroasă pentru munca Uniunii în general și pentru munca presei noastre în special.

Aș vrea să fac o remarcă îmbucurătoare pentru mișcarea noastră literară; tovarășii din provincie care au luat aci cuvîntul cred că aproape toți au adus o foarte substanțială contribuție, bine cîntărită, bine gândită. Trebuie consemnat acest fapt în mod pozitiv; nu numai că ei sînt pregătiți și sînt capabili să vorbească la un înalt nivel despre problemele literaturii, ci și faptul că literatura se dezvoltă cu succes în întreaga țară, în limba romină și în limbile minorităților naționale. Acesta este un lucru de reținut pentru noi, pentru conducerea Uniunii Scriitorilor, în sensul că va trebui să dăm un sprijin și mai substanțial, de acum înainte, scriitorilor de la filiale. Există acolo destule forțe care fac să progreseze literatura noastră.

Vreau, de asemenea, să subliniez faptul că mulți dintre vorbitorii noștri au avut o foarte serioasă contribuție la completarea și la elucidarea problemei care ne preocupă.

Ar fi bine ca, în spiritul observațiilor judicioase, referatul să fie îmbunătățit, fiindu-se seama, la publicarea în presă, de unele considerații întemeiate făcute pe marginea lui. Este bine ca și luările de cuvînt să fie aduse la cunoștința cititorilor, pentru că ele pot să servească din punct de vedere educativ.

Scopul acestei plenary lărgite a Comitetului Uniunii Scriitorilor a fost acela de a îmbunătăți munca publicațiilor noastre și de a examina cum se reflectă în ele activitatea noastră literară după atîta timp de la Conferința pe țară a scriitorilor. Să vedem dacă presa noastră reușește să-și îndepărteze rolul ei și dacă ceea ce publică reprezintă o adevărat nivel al literaturii noastre în momentul de față.

Privilegiul lucrurilor, trebuie să spunem că în general presa a încercat să-și îndeplinească sarcinile ei și ceea ce o caracterizează este spiritul de partid. Aceasta se simte, chiar dacă redacțiile au avut sovăilei uneori în ceea ce privește selecțiile literare. Na de rutine ori apare în revistele noastre o literatură decolorată, cenușie, mediocră — cum s-a afirmat aici.

Tov. Grohmăni-cianu a spus că literatura mediocră este ceea pe care nu o pîi minte și cred că definiția este bună. Adevărat este însă că există o literatură submediocră pe care, paradoxal, o pîi minte. Cîștie cineva o carte proastă și o ține minte toată viața, sau vede o piesă proastă, și-l lasă amîna vreme un gust amar. Deci criteriul memoriei nu este, suficient în valorificarea creației literare.

Problema esențială care se pune este aceea privitoare la calitatea ideologică și artistică a lucrărilor promovate în actualul stadiu de dezvoltare a literaturii. Presa literară are, în acest sens, un rol extrem de important. Din păcate, revistele publică destulă poezie slabă, mediocră, bucați de proză nesemnificativă, cu probleme periferice și unele articole de critică lipsite de sîmbălăciuni pe care parcă le dăruie mai departe din an în an.

Cred că întotdeauna cînd vorbim de literatură sîntem pe pînă de la critica. Presa, prin natura ei, are o funcție critică în dezvoltarea literaturii, cîndatî chiar act de critică locuș se exagerază în acest sens.

Sînt fenomene pe care trebuie să le constatăm, numai că ar trebui să ne gîndim mai bine cum defînim fiecare din aceste fenomene și să nu considerăm negativul faptul că cineva este critic și lui mai place și consideră că s-a făcut un act de negativism în critică, dar cînd este înclînd rîsul să se face apologeticism. Locuș acesta trebuie mai bine defînit, gîndit și cînd este un lucru real, combatit. Trebuie combatut, de asemenea, indiferența, lipsa de atitudine față de problemele literaturii.

În redacțiile noastre cu ar trebui să stăm cu niște țărani de altădată, — folosesc această imagine pentru o mai bună caracterizare — care așteaptă ploaia, adică să așteptăm să ne vină manuscrise cu poezii bune, cu proză bună și articole excelente. Ar trebui să fim niște țărani mai

progresiști, care încearcă să facă irigații, care își pregătesc recolta lor.

Nu vreau să spun că pasivitatea caracterizează redacțiile noastre, dar că există încă destulă pasivitate în viața redacțională și ar trebui să se simtă o influență mai mare în determinarea fenomenului artistic, a mișcării literare.

Nu este singurul factor de care depinde evoluția literaturii noastre. Comitetul Uniunii Scriitorilor ar trebui să aibă un rol mult mai mare decît în momentul de față, în determinarea mișcării literare. Secțiile de creație ar putea avea un rol mai important în momentul de față, în determinarea mișcării literare și a muncii redacționale. Așa sînt lucrurile, redacțiile trebuie să facă și munca ce cade în sarcina secțiilor de creație și a filialelor noastre. Să căutăm să mobilizăm în așa fel redacțiile noastre, încît în permanență ele să-și activeze colaboratorii, pe baza unor planuri de muncă, de perspectivă.

În acest sens, trebuie dusă o muncă continuă cu colaboratorii. Portofoliul constituie o rezervă prețioasă, dar niciodată armatele nu conlează pe rezerve, ci pe forțele din linia întâia, unde se petrec evenimentele hotărîtoare. Rezervele le introducăm numai cînd linia întâia se golește din diferite motive. Dar linia întâia trebuie ținută în permanență în stare de funcțiune. Numai pe această cale, cred că vom putea înlătura deficiențele din presa noastră literară.

Trebuie combătută platitudinea și extra-platitudinea, fără a face concesii de vîrstă, fără a pretinde dispense.

Colaboratorul, oricît de prestigios ar fi, dacă oferă o colaborare necorespunzătoare, redacția trebuie să renunțe la contribuția lui. Publicația este, în defînitiv, a tuturor scriitorilor, a Uniunii Scriitorilor și răspunde de ea acela care o conduce, adică conducerea revistei și ea are dreptul, ca atare, să decidă, în ultimă instanță, asupra apariției unei scrieri sau altea.

Revenind la ceea ce am spus la începutul dezbaterii noastre, aș vrea, iarăși, să accentuez faptul că: fenomenele negative — vorbesc de presa noastră literară — nu caracterizează întreaga noastră mișcare literară. Neglijînd acest aspect, ar însemna ca noi să facem abstracție de toate cărțile care au apărut, Mișcarea noastră literară este mult mai importantă și, în cadrul ei, se afirmă valori de seamă, nu întotdeauna puse în lumină de presa literară.

Avem, de pildă, o poezie care, în ciuda tuturor pseudomeditațiilor sau pseudofilozofurilor care se fac aci, în ciuda nu știu cîruia manierism, reflectă valorile morale și spirituale ale poporului nostru, spiritul epocii noastre. Pentru o astfel de poezie trebuie să ne batem. Poezia constituie, în ultima instanță, partea nucleară a unei literaturi. Dacă noi nu cultivăm cu grijă acest gen, vital pentru existența unei literaturi, literatura înșăși va suferi în general. De aceea, cred eu că va trebui dată bătălia în primul rînd pentru poezia de mare calitate în publicațiile noastre.

Cred că nu este întîmplător faptul că toate literaturile s-au dezvoltat în jurul unor mari nume de poezii. Astfel, nu poți vorbi de literatura rusă fără să pomeni pe Pușkin, de cea germană fără să pomeni pe Goethe, iar literatura engleză se concentrează în jurul unui poet care se numește Shakespeare.

Proza a făcut în epoca noastră progrese mari. Prestigiul prozei românești contemporane îl poți lega nu de un singur nume, ci de numeroase nume; printre acestea sînt și acelea ale tinerilor. Sînt talente multe și diverse, aparținînd diferitelor generații.

Critica noastră a evoluat în ultimii ani în așa fel, încît, în ciuda deficiențelor care s-au remarcat aci, în ceea ce privește terminologia, în ceea ce privește atitudinea criticului, ea se găsește la un nivel demn de respect, prin capacitatea criticului de a cuprinde și de a pătrunde fenomenul literar.

Dacă ar fi să rezumăm printr-un singur cuvînt ceea ce este esențial pentru viața noastră literară, ar fi exigența față de toate genurile, față de noi înșine. Această exigență nu este posibilă fără o activitate susținută din partea tuturor redacțiilor, fără o supraveghere continuă din partea acestora care se ocupă de aceste probleme. Mă gîndesc în primul rînd la Biroul Uniunii Scriitorilor.

Avem scriitori destui și talentați, avem condiții admirabile: să căutăm deci, în continuare, prin exigența pe care o vom manifesta multilateral, să dăm și mai multă strălucire literaturii noastre noi”.

SCARA IN SPIRALA

de HARALAMB ZINCA

Buletinele „meteo” anunțaseră vreme rea, nefavorabilă zborurilor. Și nu greșiseră. În cursul nopții sau poale în zorii toamnei trezi în muntii un vânt rece, nervos, hain. Scăpat din strânsoare de piatră a muntilor, el se năpusti la vale, peste viața oamenilor. Alerga inviteându-se și lovindu-se orbește de tot ce-i ieșea în cale. Și ceva mai târziu, ca și când și-ar fi înțeles zădărnica zbatere, se apucă dintr-odată să care nori. În scotea parca din adncurile unor coclauri, clădindu-i piramidă peste întinderile aeriene. Norii se învolburau și se căuțau fără conținere. În cele din urmă, încremeniți deasupra pământului. Atunci, obosit, sau, cine știe, multumit de cele făcute, vântul se retrase, lăsând în omni baza unei piramide uriașe. Viriul acestei piramide se întinse adine în ochii soarelui și soarele orbește. Pământul se înfulecase și căpășe culoarea norilor...

Asadar, buletinele „meteo” nu greșiseră — vremea deveni nefavorabilă zborurilor. Și cum era și liresc, cei patru piloți ai „Aviasan”-ului fură lăsați să se ducă la case lor. Rămase doar șeful punctului — un pilot trecut de patruzeci de ani, singuratic și posac. Nu mai zbura de mult timp, dar conducea cu asprime zborurile celorlalți. Piloții îl porocliseră „Lămia”. El aflase de porocla, dar asta nu-l determinase să-și schimbe firea.

„Lămia” stătea lângă fereastra micului său cabinet. De acolo urmărise toată truda norilor, iar acum aștepta să aude răpăiala primilor stropi de ploaie. Ploaia intră. El însă, continua s-o aștepta, de parcă asta i-ar fi fost obligația de seamă. Și poate că mai îl stăruie multă vreme lângă fereastră, dacă n-ar fi surzătorul. Spirincenile stufos, negre și argintate cu fire căruntă le se încrunțau brusc. Se ulia încordat, peste umăr, la aparat. Pare că dintr-o clipă în alta va da cu el de pământ. În cele din urmă, se hotărî să ridice receptorul.

— Mdaa, roși el acru, „Aviasan”. Pe fată i se ivi o expresie chinată de parcă ar fi avut sub limbă o felioară de lămie. După o scurtă pauză, continuă nemulțumit:

— Și ce vreți de la mine? Un avion? Cum, nimic altceva?!? Izbucni într-un ris forat. Da, domnule, rid, cum să nu rid? N-am cum să-l trimit. Vremea-i proastă. N-am, domnule, n-am cum să-l trimit.

După o altă pauză, se minie de-a binelea pe omul de la celălalt capăt al firului și începu să zbere:

— Ești turc, ce naiba, nu înțelegi românește? Repet: n-am... ce... să vă... fac! Uitate și dumentă să vezi ce vreme e afară! Asta-i! Și cu aceste cuvinte, curmă convorbirea. Nu se depărta însă de birou; știa că va fi rechemat. Și scoase o țigară, iar degetele, ducind țigara la gură, îi tremurau ușor. N-apucă să tragă decât un lum. Telefonul zbrini din nou:

— Mdaa, roși el la fel de acru ca și înlita oară. — Știu, am auzit... nu sînt surd... un om este în stare gravă... un miner. Eu ce vină am? N-am nici o vină, domnule. Asta-i. Fiecare cu soarta lui!... Cumum? Ce-ai zis?

Încereni cu receptorul în mină și câteva minute se ulia intrigat la cutuța microfonului, ca și când ar fi zărit acolo chipul celui care-l înjurase. Trinit receptor și se duse din nou la fereastră. Fumă cu sete înscodind cu ochi răi cerul întunecat; nu ploaia, dar lespedea norilor devenise și mai apăsătoare; coama dealurilor din depărtare dispăruse cu totul.

„M-a înjurat. De ce să mă înjure? își vorbi el. Ce sînt eu să mă înjure? Un om moare! Da' ce vină am eu că ăla moare! Auzi, dom'le, ce minunție! Un om moare! Oamenii, în general, suferă de defectul ăsta — mor!... Ce pot eu să le fac? Ei da, s-a prăbușit în abajai un bușten și i-a strivit umia piciorul! Ceasul rău, domnule, fereste? Ghinionul lui că-i vremea așa... că nu-i bună de zbor... Parcă nu se vede că nu-i bună de zbor? Se vede! Da' așa sînt oamenii! Ei da, moare. Ce să-i fac! Au murit ei oamenii, mulți, și n-a pierit lumea!”

Strivi nervos țigara. Intunecat la față, cu spirincenile zburite care-i făceau ochii și mai răi, se apucă să măsoare încăperea-n lung și-n lat. „Pimbară” asta însă îl plătise de îndată. Se oprir în dreptul telefonului și așa cum rămase locului — scund, îndesat, cu umărul sting lăsat puțin în jos — părea nespus de obosit. Ridică receptorul.

— „Meteo” tu ești? Vocea-i răsună aspru.

— Eu, tovarășe șef! se răspunde.

— Mă, Mitică, cum e vremea?

— Păi, cum zisei...

— Cum ziseși, mă?

— Păi cum se vede...

— Nefavorabilă? întrebă el ca și când celălalt ar fi putut să-l contrazică, să-i răspundă că-i favorabilă.

— Nefavorabilă!

„Meteo” mai vru să zică un cuvînt-două, dar selui nu-l lăsă; și discuția asta o găsi stupidă și-o încheie brusc. Ce-i venise să-l întrebă cum e vremea? Ce, n-avea ochi să vadă că-i rea? O clipă și-l închipui pe cel de la „meteo” făcînd haz pe socoteala lui. Cu siguranță că-i spunînd: „Ce-o fi și cu „Lămia” noastră? Are orbul gîinilor, nu vede cum e vremea?” Se revolta împotriva meteorologului de parcă acesta i-ar fi născocit porocla. Văzu prin geam cerul și i se păru că de lespedea neagră a norilor se ogîndea propriul său chip. Se repezi iar la telefon și ordonă:

— Basarab? Tu ești, mă? Scoate-l imediat din hangar pe „2”!

— Aud?!? exclamă uluit, celălalt.

— Pe „2”? Ce dracu-i cu tine, și-au căzut urechile?

— Glumiți, tovarășe șef!

— Nu glumesc, țipă „Lămia”.

— Pe „2”? ați spus? Pentru zbor?

— Da.

— Glumiți, tovarășe șef!

— Nu glumesc!

— Și cine o să zboare? întrebă celălalt cu aer glumeț.

— Eu! Trinit receptorul, îl ridică însă, imediat. Mă, Basarab, tu ce

— Eu zic să vă îmbrăcați mantaua, c-o să fie frig...

— Mantaua? Fuși de-aici cu ea. N-o să-mi fie frig. Deși, își dădea seama că nu procedează bine, o lepadă și o aruncă disprețuitor la picioarele mecanicului.

— Tovaa...

Mecanicul schiță un gest ca și când ar fi încercat să apuce aripile avionului. Drept răspuns, „Lămia” incluse carlinga și dădu drumul motorului. Se auzi un păcănit și elicea prinse să se învîrtească, mai înțil rar, nehotărît, apoi din ce în ce mai iute. Basarab, lovit de palele stîrnite de elice, se trase în lătur. Avionul, trepidînd, se urni și se îndreptă spre cîmpul de decolare. După nici un minut, se înalță.

„2” era un biplan ușor, pe care orînd un vînt mai puternic l-ar fi putut purta în vîzduh ca pe o frîmă, dar vîntul se potolise. Rămăseseră numai norii negri și minoși, întinocînd vizibilitatea pilotului.

Tîncu ședea emolionat în fața aparatelor de bord și le privea ca pe niște icoane. Fără voce, față i se deslîșe într-un suris blajin, abia perceptibil. Numai spirincenile îi rămăseră zburite, parcă mirale și ele de schimbarea stăpînului lor.

Motorul funcționa normal și asta îl făcu pe „Lămie” să se încreadă și mai mult în hotărîrea sa. N-avea vizibilitate, dar va zbura jos, chiar foarte jos, va dibui „drumul”. Își încordă atenția și pe fruntea-i lălată de cute adînci și învîrte broboane de sudoare. Scrută vîzduhul: în locul liniei orizontului, desvîreri norii care se căscau gata să-l înghită. Simțea primăjia, dar bucuria zborului și a încercării la care era supus, îl dădura curaj. Zburat...

„Visase să zboare! Încă din copilărie, visase. Să se înalțe să vadă de sus rotunjimea pământului. Să se înalțe și să vadă din umbră linii, strălucirea „Luceafărului”! Fiind sărac, nu i-a fost ușor să intre la o școală de pilotaj. Fusesse trînit la cîteva examene și dacă n-ar fi fost războiul care să bată la ușă, n-ar fi fost admis. Își văzuse visul împlinit — zbura! Dar la absolvirea școlii, se pomeni pilot de război... pilot pe un bombardier de noapte. Nu știa dacă trebuie sau nu să se considere un om fericit. Zburat...

„De sus, oamenii i se înfățișau acum altfel: mai buni, mai drepti. În cuvintele lui Basarab: „Eu zic să vă puneți mantaua c-o să vă fie frig!” găsi nu numai un stat, ci și îngrijorare pentru soarta lui. În schimb, el se purtase cu Basarab brutal, cum se purta de fapt cu toți cei din jur. Și-i păru rău...

„Zbura cu bombardierul său de noapte, prin bezna, arunca bombe prin bezna și se înapoa la aerodrom, tot prin bezna. Iar a doua zi, la lumina zilei, avea sentimentul că zborurile de noapte nu sînt decât niște scorneli ale imaginației sale, că războiul se deslășura de fapt, într-o lume ireală, de vis. Fugea de comertările camarazilor săi, sau pur și simplu se obișnuise să nu le mai audă. În felul acesta, imaginea singeroasă a războiului aluneca pe lingă dînsul, cu viteza unei stele căzătoare. El nu izbutise să cunoască nimic altceva decât zborul. Aerodromul lor se găsea mai întoldeaua departe de linia înțil, în mijlocul unor păduri; încărcarea bombelor o executau alții; decolarea spre obiectivul inamicului o executa, prin întu-neric, el pilotul, zburaj; bombele erau aruncate de camarazii lui de echipaj și se străduia să nu se uite sub el, pe pământ. Iar când nu putea să evite lucrul acesta, nu vedea decât niște limbi uriașe de flăcări care dădeau beznă o strălucire ferică.

„Da, de sus, oamenii i se înfățișau acum altfel. Îl răsări în minte chipul pilotului Măgură, și-l găsi schimbat. Surisul amar din colțul gurii nu i se mai păru a fi al unui om încrezut, arrogant, multumit de sine și de faptele sale. Ultima oară cînd salvase viața a doi copii, zburînd în condiții „meteo” foarte grele, îl judecase greșit. Îi pusese îndrăzneala pe seama dorinței lui de a se remarca oricum și cu orice preț. Acum, de sus, Măgură îl apărea altfel, ca un pilot curajos, iar surisul amar din colțul gurii, ca fiind al unui om simplu cu necazurile și bucuriile sale zilnice...

Limbii uriașe de flăcări... mistuînd beznă. Le vedea. Aungeau plină la el. El orbeau, îl chinuiau. Avionul se înapoa la bază, dar flăcările îi urmăreau, pătrundeau pînă în adîncul somnului său. Și-l mistuiau... Flăcările. Devenise închis, acru, certăreț. Iar colegii șușoleau că și-ar fi ieșit din minți. Visase să zboare, să cuprîndă zările. Puțin, însă, îi cunoșteau visul...

„De acolo, de sus, pină și porocla „Lămie” i se păru îndreptățită. Oamenii încercaseră să se apropie de durerea lui, el însă, cu caracterul lui dur, acru și posac îi îndepărtase. Și se bucura că în clipele astea se gindea la ei; se bucura descoperindu-și în suflet lumina faptelor săvîrșite de cei din jur...

„Visase să zboare!... Devenise închis, acru, certăreț. După război își înalta demisia. Cei din jur îl socoteau anormal. Multă vreme nu făcu nimic: privea viața cu ochi răi, minoși. Se certa pe oriunde apuca și cu oricine. Nevastă-sa nu-l mai îndură și-l părăsi. Într-una din zile, găsi casa pustie. Un bilețel prins cu o pioneză de ușă deschisă a șifonierului devastat îi comunica laconic hotărîrea soției: „NU MAI POT SA TRĂIESC LINGA TINE. VREAU SA FIU FERICITA. IARTA-MAI NUȚI”. Îi dădu dreptate și n-o mai căută. Se simțea bine în marea sa singurătate. Și într-o zi i se aprinse în suflet dorința de a zbura. Ceru să fie repartizat într-un orașel de provincie, pe lingă un punct de avioane sanitare. Zbura pe niște jucării, dar zbura, iar în vîzduh își regăsea copilăria și visul pierdut. Apoi, după un timp, luă numit un fel de șef peste piloți și nu mai încercă bucuria zborului decât foarte rar...

„Zburat! Tîncu își șterse fruntea de sudoare. Îi dureau ochii. Nu mai vedea nici pământul, nici cerul, ci numai țesătura vie a norilor. Avea senzația că zboară prin bezna, iar, uneori, i se părea că nu face altceva decât să străbată cu avionul un fel de tunel ciudat, aerian. Aparatele îl indicară s-o ia mai spre sud. Ar fi trebuit de mult să ajungă la Băița, dar norii îl înțeau în loc. Își îndreptă avionul spre sud (a cita oară?) și încercă să iasă din nori. Văzu însă la vreme coronoalele copacilor și, instinctiv, înalță avionul. Și din nou se pomeni în bezna. Puncte negre asemănătoare unor musculițe obraznice îi jucau pe dinaintea ochilor; știa ce înseamnă asta pentru un pilot. Îl cuprinse teama, dar apoi n-o mai simți. I-am spus oare lui Basarab că la Băița, un bușten a zdrobit piciorul unui miner?”

Căută în jur semnele pământului care trebuiau să-i indice drumul spre nori. Nu văzu decât valurile cenușii ale norilor. Se ulia în sus — aceleași valuri adînci. Își aminti de Basarab și-și închipui ambulanța așteptînd liniștit în fața hangarului. Inchise brusc ochii, vrînd parcă să izgonească astfel musculițele negre care-l luau vederea, dar îi deschise imediat speriat. I se păru că avionul prinse să se rostogolească.

Brusc, îl cuprinse spaima. Instinctiv, apucă o manetă. Avionul lui înalțime. Spaima, însă, încolțită fulgerător în sufletul său, spaima de prăbușire, de moarte nu-l părăsise. Știa ce înseamnă pentru un pilot să i se facă dintr-o dată teamă... Iar el nu voia să moară, ci să audă spunîndu-i-se meru „Lămia”, să ajungă acolo unde oamenii îl așteptau. Gîndul morții îl îndirji. Dar avionul, acum aliat al spaimii, refuză să i se supună și pătrunse în masa unor curenți. Lui Tîncu i se păru că motorul, scăpat parcă de sub controlul său, îl hotelea-n urechi batjocoritor: „I-e frică — I-e frică!” Izbucni într-un urlet: „Nuuu!” și adunîndu-și puterile într-un efort unic, vru să se retragă din calea morții și a spaimii. Curenții, însă, asemenea unor degete uriașe, apucară avionul și începură să se joace cu el: îl săltau, îl lăsuă să cadă, ca apoi să-l arunce într-o parte. „Nuuu!” continuă Tîncu să urle în neștire. Gîlția și se chinuia din toate puterile să smulgă avionul din îmbrățșarea de moarte a curenților. După un timp, simți că avionul i se supune, că sentimentul spaimii, mistuînd în luptă și sudoare, nu-l mai stăpînea. Izbucni într-un ris nervos. Cînd se liniși, se ulia-n jos și, prin perdeaua acum subțire a norilor, zări alunecarea lină a pământului. Avionul, zburat, văzduhul îi aparțină din nou. Liniștit, asemenea unui gospodar cu experiență, începu să caute cu răbdare semnele ce indicau drumul spre minele Băița.

Brateșul nu mai era lacul de altă dată. Apele sale se depărtaseră de maluri și chiar atunci cînd se strînea furtuna, valurile nu mai acopereau decît o fîșie foarte îngustă din pământul alb și secătuit, brăzdat de crăpături adînci. În urmă cu opt, zece ani, apele săreau primăvara peste dig, inundau linia ferată și se uneau cu bălțile din împrejurimi. După ce se retrăgeau, oamenii adunau peștii rămași și-i cărau acasă cu sacii, ca pe știuleții de porumb. Pescarii mai în vîrstă spun că în vremea inundățiilor se întimpla ca peștii să vină pe prispa caselor și să apuce copiii de picioare, dar nu le mai dă nimeni crezare. Acum, cînd arde soarele, pîmîntul acesta aduce cu obrazul livid al unui bătrîn.

Clădirea în care se mai păstrau birourile întreprinderii piscicole se dărăpănase, căzuse într-o rină, gata să se prăbușească. Se mai vedeau și două magazine putrede, afița tot. Din cauza lipsei de apă, vadul se mutase spre inima lacului, dar numai vad nu era. Cîteva lotci pescărești, proptite între țărși, să nu le răstoarne vîntul. De curînd, o comisie ministerială hotărîse să se sape un canal pentru ca lacul să fie alimen-

tat cu apă din Dunăre. Deocamdată însă, Brateșul dădea o recoltă bogată de broaște. O brigadă a unei gospodării colective din apropiere băgase în apă niște butoale de tablă, iar pe deasupra, instalase o rețea electrică cu becuri. Seara, musculițele se adunau la lumină, iar broaștele, sîrînd să le prîndă, cădeau în butoale. În fiecare dimineață se încărcau pentru export, în Italia, tone întregi de broaște.

Totui, în larg se mai putea pescui. Spre nord-est, mai ales, unde albia cobora destul de adînc, cădeau la undița crapii de cite trei, patru kilograme. Dar trebuia să visești mult ca să ajungi la bancurile de pești. Mia, care trecuse la vîsle în locul lui Șonca, se îndreptă într-acolo, continuînd să privească orasul.

— Curînd, orașul n-o să se mai vadă — spuse fata.

— O să se vadă foarte departe — răspunde băiatul.

Soarele bătea din față și Mia își venea ochii întredeschși. Avea obrazi netezi, bronzat, care strălucia. Șonca stătea la provă și simțea soarele în ceafă. Umbrele lor căzuseră peste bord și se legănau la suprafața lacului, foarte aproape una de alta, dar nu se atingeau nicodată. Șonca urmărea cele două umbre și aștepta ca ele să se atingă.

— Mai ții minte cînd apa ajunge pină la dig? întrebă fata.

— Destul de vag. N-aveam decît cincii sau șase ani — spuse băiatul.

— Îmi amintesc că într-o vară, după ce s-au retras apele, am adunat un coș cu pește. Se zbateau, ai naibii, și-mi era frică.

— Posibil — conveni Șonca și începu să pună rime în cirilegele undițelor.

Nu se mai văzuseră de trei ani. Ultima oară, cînd s-au plimbat cu barca, Mia i-a împletit o coroniță din ramuri verzii de salcie, pe care mama lui Șonca a aruncat-o, mai apoi, din neștiință. Într-o vreme, fata a plecat să învețe în alt oraș. De atunci, Șonca n-o mai întîlnise, dar a păstrat amintirea ei ca pe o eșarfă care plutește nesigur, undeva între cer și pîmînt.

— Cred că ar trebui să aruncăm undițele — spuse Mia.

— Da. O să faci tu treaba asta. Eu o să trec la vîsle — hotărî Șonca.

Băiatul trecu la vîsle și barca începu să aluneca spre sud-vest, unde se zărea foisorul înalt al grînicerilor.

— Controlează bine momela, să n-o smulgă peștele din cirilge — o preveni Șonca.

Mia cercetă cu atenție cirilegele, apoi ridică pluta mai sus, pentru ca momela să cadă cit mai afund. La orizont, soarele se înroșise, obosit, și ziua se pregătea să apună. Apa era foarte limpede, se deslășea prin ea prundișul mărunt de pe fundul lacului. La undița din pupă se prinseseră doi peștișori. Fata îi scoase din cirilge, îi aruncă în căldare și puse alte rime, proaspete.

— Mai încolo, or să ne dea tir-coale crapii — spuse băiatul.

— Aș vrea să prînd un crap mare de tot! exclamă Mia. N-am mai pescuit nici nu mai știu de cînd!

— Ai să prînzii mai mulți, dacă ai răbdare — o potoli Șonca blajin. Trebuie să ai foarte multă răbdare cînd pescuiești — preciză el, uitîndu-se din nou la foisorul grînicerilor, pe care și-l luase ca punct de reper.

— Voi fi atentă la tine.

— Nu-i nevoie să fii atentă la mine. Trebuie să te uiți la plută și să nu tragi undița afară decît atunci cînd simți că peștele s-a prins zdrăvăn în cirilge. Dacă ești atentă numai la mine, peștele mîlînăcă momela și-și vede de drum.

— O să mă uit la plută și o să fii atentă și la tine, rise fata și-i răvăși părul cu mina.

— Bine, Napoleoane, așa mai merge — admise băiatul.

Lacul era cufundat într-o liniște deplină. Șonca mai vîsli puțin și ajunseră la nadă. Ancoră barca cu

de MANOLE AUNEANU

lanțul de plumb, apoi aruncă undițele în preajma momelii pusă acolo cu o seară în urmă.

— Crezi că s-au adunat peștii? întrebă Mia în șoaptă.

— Nu și se pare că apa este mai tulbură aici?

— Ba da!

— Înseamnă că sînt pești mulți. În același moment o ștucă sări din apă și se izbi de barcă. Cei doi văzură pentru o clipă botul și ascuțit și ochii mici, negri, întunecați.

— Fii atentă — o preveni băiatul.

Pluta de la undița pe care o ținea Mia se mișcă ușor, apoi dispărură.

— Trage încet — spuse Șonca. Să nu smucești șfoara.

În jurul bărcii, apa se făcea din ce în ce mai tulbură. Peste un ceas, căldura era plină. Mia prinsese patru crapii și o ștucă, iar Șonca apucase crapii și doi somotei.

— Ne întorcem? întrebă băiatul.

— Da, hai să ne întorcem. Sînt fîrîntă de oboselă. Tot timpul am stat încordată.

Șonca scoase lanțul de plumb cu care ancorase barca și începu să vîslească leneș spre mal. Soarele dispăruse și nu i se mai vedea decît mulțimea roșii arzînd la orizont ca o imensă explozie de foc. Umbrele înaintau din toate părțile spre lac, dar erau prea puține ca să-l poată acoperi în întregime. Băiatul vîslea cu mișcări rare, prelungi, căutînd-o pe Mia cu ochii de acum trei ani. Începu să regăsească bucuria de atunci, o aștepta cu o emoție liniștită și domoală, dar bucuria nu venea. Fata își înmulțea mina în apă și valurile i se urcară pe palmă, verzi.

— Îți amintești cînd ne-am plimbat amîndoi ultima oară cu barca? întrebă Șonca cu glas îndepărtat.

— Cînd? făcu ea distrată.

— Acum trei ani, înainte de a pleca tu la școală.

Fata rămase o vreme pe gînduri, apoi răspunde:

— Acum trei ani? Nu, Șonca, nu-mi amintesc.

Bucuria care era gata să-l învîlue se topi dintr-o dată, înghițită parcă de valuri.

— Acum trei ani, Mia, cînd am făcut noi baie în ostrov? Încercă băiatul să-și cheme înapoi bucuria.

— Am uitat, Șonca, zău! Nu-mi mai amintesc — se scuza ea, lăsmîndu-și mina afund. De cite ori nu ne-am plimbat noi cu barca?...

„A uitat, vezi? Nu mai ține minte?” — își spuse băiatul cuprins de tristețe. Mia își scoase rochia și rămase în costumul de baie. Se împlinea, avea șolduri mari, de femeie. Lumina puțină o căută plăpînd, cu o ultimă mișcare. Șonca întoarse capul jenat. Îi era ciudă că ziua aceasta nu mai putea fi la fel ca aceea, îi lipsea ceva, nici el nu-și dădea seama ce anume. Începu să vîslească îndirjit spre pontoane. Deasupra butoaielor fuseseră aprinse becurile și broaștele săreau în sus după musculițe.

— Cînd vine Lucuța? întrebă Mia stînd cu fața la cer.

— Nu știu. A plecat la Brăila cu motocicleta. Ce-am eu cu Lucuța?

— Dar n-ă spus cînd vine? insistă ea, fără să ia în seamă revolta din glasul băiatului.

— N-a spus.

Șonca își întoarse capul într-o parte, ca să nu i se vadă decît o jumătate de obraz. Dar fata nu se uita la el, se uita la broaștele care săreau după musculițe.

— Mia, ce-i între tine și Lucuța?

— Nimic — răspunde repede fata, privînd mai departe spre pontoane.

Barca se opri o clipă, apoi alunecă în jos, dusă de curent.

— Am să fac o baie, Șonca — spuse Mia și se aruncă în apă.

Băiatul acostă lingă pontoane. „Putea să-și fi amintit — repetă el meru. Măcar să-și fi amintit, doar ne-am plimbat cu aceeași barcă!”

Sări în apă, așa îmbrăcat cum era, și se îndreptă spre lăstărișul de sălcii.

Barca, părăsită, sălta pe valuri nestatornic, ca o scoică.

G. TOMOZEI

Fereastră în sonet

Ziduri cu străluciri solidare, streșini egal repetate și răcoarea spirală a scării alunecînd în stradă o dată cu pașii — acoperișul dominat de nervi metalici gata să capteze imagini migrînd și aluminiile lunii — totul

ne cheamă în casa care îmi pare un sonet de piatră, casa de care zidarii obia se-ndepărtează, adăpostindu-și ochii sub genele albe și sub tricornurile de hirtie...

Alege-ți o ușă, o încăpere, o fereastră, și îți promit că într-o noapte cu viscol cu felinare galbene și umbre țirzii vom veni aici, jîndu-ne de mină, ca din cîmpii de ghiață întorși să tulburăm armonioasele rigori și albul implacabil și vesnicia shakespearienelor sonete...

Vom adormi, îmbrățișați în golul dintre două imagini înzăpezite...

FLORIN MUGUR

Sarjă la Hunedoara

Ce-nvălmășire de metale vechi, trudite! C-un țipăt lung, scilpesc neliștit. Imense piepturi negre, frunți ruginite, goluri... Ceas de giganți care-au îmbătrînit.

Nu și-au pierdut puterea mișcărilor, cu totul, și cite-un arc se mai destinde, dur. Decembrie-al metalelor azvîrle un scurt semnal de gheată, în azur.

Și-au istovit urcușul, și-au împlinit menirea. Cîntremurat, în osia-i de fier, Pîmîntul se înclină în fața lor, puternic. Bătrîne chiar, metalele nu pier.

Ceas de giganți, ceas grav, fără tristețe. E-un aspru țap al vieții, moartea lor. Se dăruie superbelor flăcări, să-și reînceapă drumul suitor.

Desen de RADU GEORGESCU

vrei? Vrei să știi cine o să zboare? Eu... eu am să zbor... Nu glumesc. Ce te miri așa, mă? Tu nu te băga, mă! Ce dacă n-am mai zburat de mult... Cumum? Iar eu îți ordon: pregătește-te! pe „2”!

Aprinse o altă țigară. „Auzi vorbă, că ce-mi veni

un corb de toate culorile de CLAUDE SEIGNOLLE

Inspirandu-se la draga linie din stravechile diableries...

Alina, un fel de atlatca pentru fantastul stiintific...

Fovestirile lui Seignolle sunt fasa altceva decat tot ceea ce am citit...

Precizările de ordin social-istoric, despre detaliul concret...

Dupa prabusirea statului hitlerist, pe teritoriul actual al Republicii Federale Germane...

Ne aflam in plina seara a calamitatii: animale fabuloase pluteau de presintindul cu ochi si auzite de oameni...

Acet asol din biblia de catre Iza, omeneasca de ceta diavolice nu are clasice implicatii teologice...

Diavolul in povestirile lui Seignolle reprezinta ogerul nu numai o raspundere solida din punctul de vedere al fantastului pur...

Viutarea lui Seignolle nu implica acea doza de umor si acea optimista filozofie care face din diavol, in povestirile de cea mai buna traditie populara...

Scritorul de talent autentic, Seignolle merita sa fie cunoscut. Nu se putem aminti vis-un nume de prozatori francezi contemporani care sa-l concureze pe teinul sau...

Irina MAVRODIN

„Un corbeau de toate culorile”, Deibel.

COMITETUL DE REDACTIE

Teodor Bals; Ov. S. Crohmalnicanu (redactor sef adjunct); S. Damian; Stefan Gheorghiu (redactor sef adjunct); Eugen Simion; I. Stefanescu; Tiberiu Utaru (redactor sef); Haralamb Zinicu (secretar general de redactie).

CITEVA CUVINTE DESPRE PRIETENII MEI

Desinta de a spune citeva cuvinte despre creatia prietenilor mei Petrus Brovka si Iustinas Martinkivicius...

P. Brovka, poet de seama al Bielorusiei, este unul dintre cei mai cunoscuti poezi sovietici din generatia virstnica...

Lirica lui P. Brovka are un pronuntat caracter concret, pitoresc si emotional. Versul lui tinde spre formele clasice simple si severe...

Dar nu trebuie sa credem ca poezia pentru popor este o poezie simplista.

Atit unul cit si celalalt sint poezi originali. Dar in același timp au multe elemente comune. Umanismul socialist, dragostea față de oameni...

Anul trecut lui Petrus Brovka i-a fost decernat Premiul Lenin precum si titlul de „poet al poporului” (existent in unele republici din Uniunea Sovietica)...

Primitiva. Creatia lui P. Brovka se deosebeste printr-o inalta maiestrie artistica, prin stilul rafinat, prin imaginii stralucitoare.

Printr-o parte a creatiei ale creatiei lui Brovka — in poezie si in proza trebuie amintita strinsa imbinare intre caracterul contemporan al literaturii...

care ride”, poemul „Singe si scrum” ca si „Poemul publicistic”. Poezia filozofica implica neindoios anumite greutati. O primejdie — si nu una dintre cele neinsemnate — este alune-carea in conceptualitate...

In prezent poetul lucreaza la un ciclu de poezii despre S.U.A. unde a calatorit recent: America muncitorilor, America tragica, America viitorului. Judecind dupa acele versuri pe care am avut ocazia sa le citesc...

Am gasit deseori de interesant combinatele dintre petajul adesea si activitatea industriala, atunci cand am vizitat deosebi din cele mai mari si mai moderne fabrici...

Am gasit deseori de interesant combinatele dintre petajul adesea si activitatea industriala, atunci cand am vizitat deosebi din cele mai mari si mai moderne fabrici...

tui fara indoiala o realizare insemnata a poeziei sovietice. Poate ca ar trebui adaugat faptul ca Martinkivicius se adreseaza in versurile sale, in primul rind tineretului. Ceea ce nu poate mira pe toti cei ce cunosc biografia poetului...

In 1940 pot spune fara exagerare ca m-am nascut cu doua oara — m-am nascut pentru scoala medie, pentru universitate, pentru viața furtunoasa de dupa razboi...

Am gasit deseori de interesant combinatele dintre petajul adesea si activitatea industriala, atunci cand am vizitat deosebi din cele mai mari si mai moderne fabrici...

Am gasit deseori de interesant combinatele dintre petajul adesea si activitatea industriala, atunci cand am vizitat deosebi din cele mai mari si mai moderne fabrici...

Hans Magnus ENZENSBERGER

Apertia in poezia a „intindul futuri”, a „copilului teribil”, cum a fost numit, a secolului de la inceputul carierei oficiale. In primul rind, prin felul sever, transparent in care își enunță atitudinea față de noile realități vest-germane...

Poezia lui Enzensberger este riguroasă (de altfel autorul ei, într-o „justificare”, aminteste o asemenea necesitate constituțională de Voléry), plină de dinamism și extrem de bogată în frumuseți de limbă germană. Ea invită la lecturi repetate, încercându-se să ai făcut cunoștință cu un poet de mare valoare.

Am gasit deseori de interesant combinatele dintre petajul adesea si activitatea industriala, atunci cand am vizitat deosebi din cele mai mari si mai moderne fabrici...

P. S.

ROMANIA AZI DYMHPNA CUSACK

unui mercenar

sare in ochi plina la poala camosii paduchi praf pe buze o amuletă albă la gît.

de ce rizi, mercenarul? încălșoșă lucrare emblemei de-aramă pe ușă, aruncă risul în nisip.

pete sub pleoape cap inconjurat cu rauri de muște în tendoaie sete. o piine veche în sac.

și de ce continui să cinți mercenarul? în caleșca scilpește carnea femeilor brune. azvirle-i înima neroadă.

sînge în gîtlej apă în călcîi paie în pâr. un pește mort în coș.

de ce mergi mai departe, mercenarul? strada-i pardoșită dur, cu pietre, râmii mai bine culcați.

circulară către vecinii mei

de ce sînteți severi cu insectele, dar îngăduitori cu mai-marii pămîntului? de ce lăsați să-și plimbe ritul prin jocul vostru de lumini? oare pluşilele nu sînt mai blinde și mai puțin hămăsite decît acei ca stau înălțați peste voi amabil ordonînd de pe tabla de așiaș?

cum vi se coace via pe deal, cine vă încălșește patul și foame nu-i e nimănui? există olane pentru acoperișele voastre cînd veți ajunge odată bătrîni? cîinii turbaiți cu murii? oare mine va ploua? și de ce trebuie să murim? iată pentru ce să vă bateți capul; colcovii întrefineți cu pisicile, cu pietricelele, cu focul, cu orezul, cu morții.

rupeti așisele, abecedarele în care sînt indicate doar numele rușinoase, ștergeti din convorbiri fioroasele fețe, zgîrțiați-le de pe monedele pe care ei vi le fură.

unul, care a ucis pe mulți dintre noi a fost prețuit din clipa în care a tăiat dintr-odată nodul denumit gardian, dar cine oare l-a înmădat? acela ar trebui împregnat în aur, sau frîngherul ce a reușit cu măiestrie să răsucească frînghia tăiată de-acela.

In romînește de PETRE STOICA

gravură de HANS ERNI

